≡ LAISVĖS KOVOS METAI ≡

DARBININKAS

LIII NR. 69 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 22, 1968 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

LBJ sustabdys bombardavimą Vietname? Kokia kaina?

Tai rizikai gundo noras laimėti taiką, padėti Humphrey rinkimuose. Hanoi tai žino ir dėl to atsakymą delsia.

Šiom dienom daugiausia kalbama apie Amerikos naujus siūlymus Paryžiaus derybose bombardavimui Vietname sustabdyti. Daugiausia ir paslaptim stengiamasi tas derybas apgaubti. Žinia betgi, kad spalio 18 š. Vietnamo atstovas iš Paryžiaus pro Maskvą pasiekė Hanoi su Amerikos pasiūlymais. Spalio 16 Amerikos atstovas Saigone kelis kartus tarėsi su Saigono vyriausybe. Iš ten atėjo ir nepatikrintos žinios apie tuos Amerikos siūlymus. Būtent:

Amerika bombardavimą sustabdys, jeigu (1) **š. Vietnamas sutiks atstatyti demilitarizuotą zoną, (2) nutrauks terorą prieš P. Vietnamo miestus, (3) pripažins partneriais Paryžiaus derybose P. Vietnamo atstovus.**

Iki šiol Hanoi atsakymo dar nedavė. Bet aiškėja P. Vietnamo vyriausybės susirūpinimas dėl tų sąlygų. Pirmiausia, neaiškus Amerikos siūlymas dėl P. Vietnamo atstovavimo derybose, nes Hanoi P. Vietnamo atstovais laiko Vietkongą. Ar Amerika sutinka, kad Vietkongas dalyvautų derybose kaip lygus parneris su P. Vietnamo vyriausybe? P. Vietnamo vyriausybė nieko neturi prieš, jei Vietkongas dalyvautų kaip š. Vietnamo delegacijos dalis. Antra, viceprezidentas Ky labiausiai įrodinėjo, kad š. Vietnamo karinė jėga yra palaužta ir dėl to ji susiaurino puolimus. **Bombardavimo sustabdymas duos jai progą atsigauti, nes anapus demilitarizuotos zonos galės įrengti karinio tiekimo bazes.**

P. Vietnamo vyriausybės abejojimai sutampa su Amerikos karinės vadovybės nusistatymais. U. S. News spalio 22 nr. kartoja vieno karininko pareiškimą: esą jis, būdamas Hanoi atstovu, laikytų dideliu laimėjimu bombardavimo sustabdymą.

Chr. Sc. Monitor spalio 22 sako, kad esą plačiai paplitę gandai, jog Amerika galinti imtis iniciatyvos prezidento Thieu vyriausybei pašalinti, jei ji priešintųsi Amerikos sąlygom, kaip tai buvo padaryta su prezidentu Diem. Tam esą Amerikos iniciatyva grąžintas į P. Vietnamą ir gen. Minh, kuris buvo nuvertęs prezidento Diem vyriausybę.

Bet tai vis gandai. Tėra aiškus prezidento LBJ noras daryti desperacinių žygių Vietnamo karui baigti, tokiu būdu baigti savo kadenciją kaip taikos prezidentas ir išgelbėti viceprezidentą Humphrey nuo katastrofinio pralaimėjimo rinkimuose.

Richard M. Nixono telegrama Darbininkui

I extend my sincere congratulations to you, my Lithuanian friends, on this occasion of the Annual Concert of your newspaper Darbininkas. You are commemorating this year the 50th anniversary of the independence of your country. The Soviet occupation unfortunalety has extinguished the freedom in Lithuania. Let us all join together to work for freedom and just and lasting peace. I want to express my deep appreciation to Darbininkas and to your radio program Laisvės Žiburys for the support you given me in this crucial campaign.

RICHARD M. NIXON

Jei nė vienas negautų daugumos . . .

Šiemet daugiau sušnekta, kad prezidentiniai kandidatai gali negauti daugumos nė vienas. Kas tada?

Dviejų partijų sistemoje mažiau yra pavojaus, kad daugumos negautų vienos ar antros kandidatas. Bet šiemet daugiau sušnekta ir apie dviejų partijų sistemos pakeitimą trim partijom. J. Alsop (Herald Tribune, leidžiamoje Paryžiuje) tvirtino, kad trijų partijų sistema gali įsigalėti. Centrą jungtų apie save Nixonas, kairę Humphrey, dešinę Wallace. Daugiau pagrindo šiemet ir kalbom, kad balsus teks dalytis ne dviem, bet trim. Kas bus tada, jei nė vienas kandidatas negaus daugumos?

Daugiau šviesos duoda tuo klausimu U. S. News and W. Report (spalio 7) informacija, surinkta iš ekspertų. Tą informaciją sutraukiame klausimais ir atsakymais.

★

— Kas renkami lapkričio 5? Balsuojanti tauta renka ne tiesiog prezidentą, bet prezidentinius elektorius kiekvienoje valstijoje. Elektorių bus išrinkta 538 — tiek, kiek yra narių Kongrese. Kiekviena valstija išrenka tiek elektorių, kiek ji turi senatorių ir kongresmanų. Kiekviena valstija, didelė ar maža, turi po du senatorius ir dar po vieną kongresmaną nuo kiekvienų 400,000 gyventojų. Turinti mažiau kaip 400,000, turi vieną kongresmaną, taigi mažiausia valstija turės tris elektorius.

— Kas yra tie elektoriai? — Elektoriais negali būti nei senatoriai nei kongresmanai. Juos paprastai nominuoja ar valstijos konvencija, ar partijos komitetas, ar pirminiai rinkimai. Taip pat elektoriai gali būti nominuojami peticijom. Taip šiemet nominuojamas į prezidentus Wallace ir jo elektoriai.

— Kokios elektorių galios? — Elektoriai, kurie lapkričio 5 laimės rinkimus, turi susirinkti per 6 savaites (šiemet gruodžio 16) savo valstijoje ir paduoti balsą už prezidentą bei viceprezidentą (tai vadinami elektorių kolegijos balsavimai — electoral vote). Konstitucija nereikalauja, kad valstijos elektorių balsavimas būtų laikomas vienu balsu. Tačiau tokia praktika yra savaime įsigalėjusi. Įsigalėjusi papročio keliu, ne įstatymo, o 17 valstijų netgi ir įstatymais įpareigoja elektorius remti daugumos priimtą kandidatą: Alaska, California, Colorado, Connecticut, Florida, Hawaii, Idaho, Maryland, Massachusetts, Nevada, New Mexico, New York, Ohio, Oklahoma, Oregon, Tennessee, Virginia, o taip pat D.C. Trys valstijos numato net bausmes, sulaužiusiem įpareigojimą.

Buvo atsitikimų, kad kai kurie elektoriai atsisakė remti daugumos išrinktą kandidatą: 1948 12 demokratų atsisakė remti Trumaną; 1960 Oklahomos vienas elektorius respublikonas atsisakė remti Nixoną. Bet tai išimtys.

— Kas daroma, jei nė vienas kandidatas negauna elektorių daugumos (šiuo tarpu 270 elektorių)? —U. S. News. . . žurnalas nurodo šias galimybes:

— Arba elektoriai gruodžio 16 parodo, kad nė vienas negauna daugumos, ir tada klausimas eina į Kongresą.

— Arba elektoriai, skirti vienos partijos kandidatam remti, gali perduoti balsus už kitos partijos kandidatą ir tokiu būdu sudaryti reikiamą daugumą. (Čia Wallace šalininkai ir spekuliuoja, kad savo elektorių balsais už tam tikras kompensacijas jie galės prisidėti ar prie Nixono ar prie Humphrey ir nulemti jų kandidatus!).

— Arba elektoriai, kaip "laisvi agentai", gali savo balsus atiduoti visai ne už trijų partijų nominuotus kandidatus, bet ką kitą pasirinkti, pvz. Mc Carthy, Kennedy. Jei klausimas neišspręstas elektorių kolegijoje, jis turi ateiti tada į Kongresą, į Atstovų Rūmus.

— Kaip balsuoja Atstovų Rūmai?— Naujai rinktieji Atstovų Rūmai renka prezidentą iš daugiausia balsų tautos rinkimuose gavusių kandidatų (nedaugiau kaip trijų). Kiekviena valstija turi vieną balsą—Alaska turi tokį pat balsą, kaip ir New Yorkas, nors jis turi 41 kongresmaną. Už ką pasisakys 26 valstijos, tas ir bus prezidentas, nors tautos rinkimuose jis būtų gavęs mažiausia balsų.

Valstijos balsas priklausys nuo abiejų partijų susitarimo arba nuo tos partijos, kuri sudaro daugumą. Šiuo metu demokratai daugumą turi 29 valstijose, respublikonai 18. Jei valstijose būtų po lygiai atstovų ir jos nesutaria dėl kandidato, tai jų balsas žūva.

— Kaip renkamas viceprezidentas? — Viceprezidentą renka senatas daugumos balsais— gavęs 51 bus viceprezidentas.

Kokios praktiškos išvados šiem rinkimam? — Dar nežinia, kokios balsuotojų nuotaikos susidarys per likusias porą savaičių. Nežinia taip pat, ar mėginimas Vietnamo paliaubom gelbėti Humphrey padėtį, nepasieks priešingų rezultatų — ar nebus balsuotojų suprastas, kaip įrodymas, jog vyriausybė (taigi ir Humphrey) beprasmiškai pražudė 125,000 Amerikos vyrų.

Antra išvada — mažai pagrindo turi Wallace šalininkų tikėjimas, kad jiem pavyks laimėti eilės valstijų elektoratus ir tokiu būdu nulemti Nixono ar Humphrey likimą. O tikėjimui, kad jie galėtų paveikti Atstovų Rūmų sprendimą, nėra jokio pagrindo.

Čekoslovakija atsiduria šešioliktos respublikos padėty

— Čekoslovakijos dabartinę padėtį N. Y. Times vedamajame vertina kaip šešioliktąją Sovietų Sąjungos "respubliką", kurioje truputį daugiau laisvės nei Ukrainoje ir Kirgizijoje, bet užsienio politikos laisvės tiek pat, kaip Turkmenijoje ar Tadžikistane.

— Maskva įsako Čekoslovakijai kom. partijos narių skaičių sumažinti. Esą 14,3 mil. tautai partija su 1.7 mil. narių yra per daug. Užteksią 350-400,000. Vadinas, reikia išvalyti iš partijos Maskvai nepatikimą "liberalizuojantį" elementą.

— Amerikos konsulatas Vienoje susilaukė 1500 žydų ir lenkų prašymų įvažiuoti į Ameriką. Tai Čekoslovakijos invazijos ir Lenkijos antisemitizmo vaisius.

— Jugoslavijos Titas spalio 20 įspėjo Sovietus nesikišti į Jugoslavijos reikalus, atmesdamas Sovietų pretenzijas intervenuoti kiekviename krašte, kur pavojus yra socializmui. Tito priminė, kad Sovietai reiškia agresiją per Bulgariją, kuri skelbėsi padėsianti Jugoslavijos socializmą remti, nors ir nebūtų prašoma. Tito įspėjimas sutapo su Amerikos valstybės sekr. pavaduotojo Katzenbacho atsilankymu Jugoslavijoje.

— Gallupo naujausia anketa rodo opinijos augimą Humphrey naudai, tačiau Nixono neprisiveja. Dabar: Nixonas 43, Humphrey 31, Wallace 20. Rugsėjo pabaigoje buvo: Nixonas 44, Humphrey 29, Wallace 20.

Užkrečiama liga—mokyklų, policijos...

—New Yorko miestas tebeserga **mokyklų streiku**, policininkų ir gaisrininkų sulėtintu veikimu, kol sutartys nepasirašytos. "Washington Post" N. Y. mokyklų streiką tiesiai vadina žydų — negrų konfliktu. Mokytojų federacija, kuri paskelbė streiką, pasak "W. Post", turinti 90 proc. baltųjų, tarp jų du trečdalius žydų. Kai kurie tie mokytojai savo pašto dėžutėse rado grasinančių antisemitinių laiškų.

— Mokyklose streikai, boikotai, riaušės auga. Per porą mėnesių riaušės buvo palietę daugiau kaip 40 bendruomenių. Students for Democratic Society spalio 14 paskelbė, kad jie perkels riaušes ir į vidurines mokyklas.

— Amerika atnaujino Graikijai karinės pagalbos pristatymą. Buvo nutraukus 17 mėnesių protestui prieš karinį perversmą Graikijoje.

Apollo triumfas

— Apollo 7 kelionė, su trim astronautais baigėsi sėkmingai spalio 22 rytą.

— Amerika spalio 21 paleido 14 šiaurės Vietnamo belaisvių 36 valandų paliaubų metu. Tai geros valios ženklas.

— Sovietai atsakė vizą N.Y. Times korespondentui Maskvoje Andersonui, nes jis išvežęs nelegaliai laišką į užsienį.

— Mrs. J. F. Kennedy, 39 metų, spalio 20 ištekėjo už 62 metų graikų multimilijonieriaus Aristotle Socrates Onassis. Spauda tai priėmė kaip sensaciją, bet Amerikai nelabai malonią.

— Harris paskutinė anketa, spalio 8-10, tokia: Nixonas 40, Humphrey 35, Wallace 18.

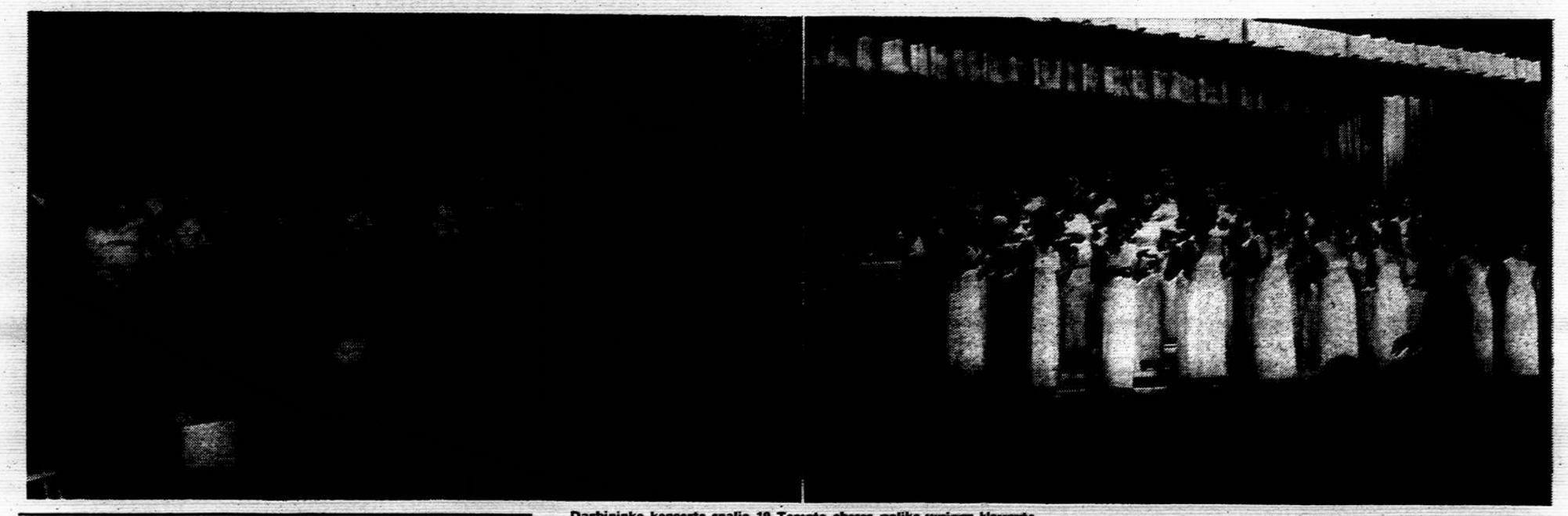

Darbininko koncerte spalio 19 Toronto choras paliko gausiem klausytojam geriausius įspūdžius. Kairėje — publikos dalis, dešinėje mergaičių choras. Nuotr. R. Kisieliaus

R. Nixono pareiškimas liet. laikraščiam

"United Citizens for Nixon-Agnew" iš Washingtono yra išsiuntinėjęs lietuvių spaudai Nixono pareiškimą. Jame Nixono vardu kalbama:

Esu painformuotas apie laisvųjų lietuvių šiom dienom įvykusį seimą New Yorke ir džiaugiuosi, kad laisvieji lietuviai turi pasaulinės apimties organizaciją — Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Šios pasaulinės organizacijos naudai išrinktoji valdyba nusipelno visų amerikiečių paramos. Mano geriausi linkėjimai priklauso p. J.J. Bachunui, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkui, ir kitiem nariam: p. M. Lenkauskienei, p. St. Barzdukui, dr. H. Brazaičiui, p. A. Rinkūnui, dr. A. Klimui, dr. A. Butkui, dr. V. Majauskui ir p. A. Gailiušiui.

Lietuvių kilmės amerikiečiai yra vieni iš geriausiai organizuotų grupių mūsų valstybėje. Man pažįstama yra veikla Amerikos Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tarybos, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Amerikos Lietuvių Bendro Salpos Fondo ir kitų organizacijų, kurių dabartinius vadus asmeniškai esu sutikęs ir kalbėjęsis: p. Bronius Nainys, p. Eugenijus Bartkus, dr. Juozas K. Valiūnas, p. Vaclovas Sidzikauskas, kun. Vaclovas Martinkus.

Man buvo malonu matyti, kaip mano draugas Californijoje p. Leonardas Valiukas organizuoja Americans for Congressional Action to Free the Baltic States. Ir aš esu narys šios mūsų valstybėje išplitusios organizacijos. Man buvo miela matyti, kaip J. V. Kongresas priėmė Con. Res. 416, kuri reikalauja laisvės Estijai, Latvijai ir Lietuvai. Aš tvirtai tikiu, kad šis tikslas bus pagaliau sėkmingai pasiektas.

Amerikos lietuviai visoje Amerikoje yra žinomi kaip religingi, darbštūs ir lojalūs amerikiečiai. Jų indėlis šios valstybės didybei yra reikšmingas.

Visi mes norime, kad Jungtinės Valstybės išliktų didžiausia pasaulio valstybė, ir tikime, kad Lietuva taip pat gali atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Aš tikiuosi, kad jūs pabalsuosite už mane lapkričio rinkimuose ir veikla tam tikslui galės būti tęsiama. Su Dievo ir jūsų pagalba mes laimėsime savąją kovą už Amerikos didybę ir jūsų kovą už Lietuvos laisvę.

Anketos renka prezidentą Amerikai

Anketos vartojamos propagandai. Vieni jom tiki, kiti, kuriem jos nepalankios, netiki, ir tie organizuoja savas anketas. Respublikonų anketa skelbia, kad New Yorko miestas pasisako už Nixoną 39 proc., už Humphrey 37, už Wallace 12. Demokratų anketos daviniai —už Humphrey 41, Nixoną 38, Wallace 8. Tuo tarpu laikraštis Daily News skelbia — už Nixoną 46 proc., už Humphrey 42, už Wallace 8.

— R. Nixonas pats organizavo opinijos anketą. Rado, kad jam tektų 318 elektorių — 48 daugiau, negu reikia.

— Texas respublikonų surengta anketa Nixono naudai duoda 40 proc., Humphrey 35, Wallace 25.

— Žemės ūkio gyventojai, kaip skelbia Philadelphijos žemės ūkio laikraštis, už Nixoną 52 proc., už Wallace 32, už Humphrey 16 Rytuose — Nixonas 70, Humphrey 18, Wallace 12; vidurinėje Amerikoje — Nixonas 61, Humphrey 17, Wallace 22; vakaruose — Nixonas 72, Humphrey 13, Wallace 15, pietuose — Wallace 58, Nixonas 28, Humphrey 14.

Jungtinių Valstybių prezidentai ir Lietuva

Kam reikalingas Humphrey?—klausia kongresm. Ashbrook

Jonas Jasys, New London, Connecticut

Prieš savaitę gavau paskaityti amerikiečio William M. David, Jr. disertaciją: "Amerikos politikos Baltijos kraštų atžvilgiu vystymasis. 1917-22." Tai 450 mašinėle rašytų psl. teksto ir 14 psl. bibliografijos veikalas. Autorius, dabar kolegijos profesorius, 1962 m. už ją gavo Columbijos un-te filosofijos daktaro laipsnį.

WILSONAS — ATKAKLUS PRIEŠAS

Iš šios disertacijos, kuri labai stipriai dokumentuota, patiriame, kad prz. Wilsonas stovėjo, kaip akmens uola, prieš Lietuvos nepriklausomybę. Iš visų Vakarų sąjungininkų jis buvo atkakliausias Baltijos valstybių nepriklausomybės priešas. Jis buvo gudų ir lenkų įtakoje.

Iš disertacijos paaiški ir lietuvių nepaprastas atkaklumas, Amerikos Lietuvių Tarybos žygiai, kurie, deja, daugumas atsimušė į užsispyrusį Wilsoną.

Prof. David rašyti šią disertaciją paskatino mintis: **kodėl prez. Wilsonas, paskelbęs tautų apsisprendimo deklaraciją, jos netaikė Baltijos tautoms; jei deklaracijai apeiti jis griebėsi nedalomos Rusijos idėjos, tai kodėl jis pripažino Lenkijos ir Suomijos nepriklausomybę ir net buvo bepripažįstąs Armeniją nepriklausomą?**

Disertacija labai įdomi. Apie ją teks išsitarti, gal netrukus, atskirai, o dabar tik noriu pareikšti, kad lietuviai džiaugdamiesi Wilsono tautų apsisprendimo "principais", turi realiai atsiminti, kad tie principai Lietuvai, Latvijai ir Estijai nebuvo taikomi ir kas jų taikyti nenorėjo.

ROOSEVELTAS PRITARIA OKUPACIJAI

Lietuvos nepriklausomybę pripažino prez. Hardingas, respublikonas. Jis ir sekantieji respublikonai prezidentai Coolidge ir Hooveris griežtai atsisakė pripažinti nepriklausoma Sovietų Sąjungą. Tai padarė Rooseveltas. Su Rooseveltu ir prasidėjo Lietuvos nelaimės, kai jo pripažinta Sovietų Rusija išaugo į raudonąją imperiją ir susidėjo su Hitleriu. Kai, Stalinui su Hitleriu susitarus, Lietuva buvo okupuota, Rooseveltas tam nepritarė ir guodė Amerikos lietuvius, kad Lietuvos nepriklausomybė tik laikinai pažeista. Jo valstybės departamentas protestavo prieš okupaciją. Bet, kai Stalino-Hitlerio brolybė virto kruvinu karu, Rooseveltas stojo už Staliną, ir Lietuva buvo slaptai atiduota Sovietams.

A. a. dr. Albertas Tarulis, dirbęs kongreso bibliotekoje, Washington, D.C., 1960 m. spalio 8 d. paskelbė "Drauge" straipsnį "Roosevelto kelias į Rusiją", kuriame jis citavo to pat vardo ("Roosevelt's Road to Russia") George N. Crocker parašytą knygą. Jos 209-210 psl. yra toks Roosevelto 1943 m. birželio 17 d. pareiškimas besilankančiam Washingtone Čekoslovakijos prezidentui Benešui: **"Praneškite Stalinui, jog jis gali pasilaikyti Baltijos kraštus, bet apie tai neprivalo būti nieko paskelbta".** Faktas labai skaudus, bet, žinant, kad Jaltoje buvo slaptai tartasi dėl Baltijos respublikų atidavimo Sovietams, jis yra patikimas.

Įsidėmėtinas dar vienas tos pat knygos 8 psl. teigimas: **Rooseveltas "ne tik sukūrė Sovietų Sąjungos galybę ir pavertė tai pačiu svarbiausiu reikalu — jisai fanatiškai stengėsi sudaryti Europoje ir Azijoje tokią būklę, kur neliktų Sovietų kaimynystėje jokios jėgos, galinčios pasipriešinti jų užmačioms."** Taigi jis rėmė Sovietų satelitų tinklą, už kurį prez. de Gaulle ryšium su dabartine Čekoslovakijos okupacija pakaltino Ameriką už išdavimą Sovietams daugelio Europos valstybių. Lietuva buvo išduotųjų tarpe.

TRUMANAS DAR UŽTVERIA

Trumanas yra atlikęs gerų darbų komunizmui sulaikyti: Atlanto Paktas, pagalba Graikijai — svarbiausi. Tačiau užleidimas komunistams Kinijos, surišimas generolui McArthur rankų Korejoj, neleidžiant bombarduoti Mandžūrijoj susitelkusios priešo aviacijos, yra klaidos, kurias šiandien reikia išpirkti Vietname.

Tęsdamas Roosevelto politiką, Trumanas Potsdame pritarė, kad Rytprūsiai būtų atiduoti Sovietams, ir tuo padėjo visai įgrūsti Lietuvą į Sovietų imperijos žemyną bei užverti ją, kaip salą, Sovietų žemyno jūroje.

Prezidentas Kennedy krito nuo Maskvos auklėtinio rankos. Jo atminimas perdaug gyvas, todėl čia jo neliečiame ir einame prie sekančio:

JOHNSONO STABDŽIAI

Jeigu Eisenhowerio-Nixono valdžios metu buvo įvykdyti Kersteno tyrinėjimai, įvesta Pavergtųjų tautų savaitė, išvaduota demokratų valdžios Sovietams pavestoji Austrijos dalis, sutvarkytas Triesto reikalas, padėta nuversti Gvatemalos raudonuosius valdovus, oro pajėgomis įsikišta į raudonųjų užmačias Libanone, jeigu valstybės sekretorius a.a. John F. Dulles buvo laikomas komunizmo priešu Nr. 1, tai po to sekęs demokratų laikotarpis reiškėsi tiltų su Sovietais statymo politika, karštosios telefono linijos įsivedimu ir ieškojimu nepaprastos bičiulystės. (Ją pradėjo Eisenhoweris viršūnių konferencijoje Ženevoje 1955. R.) Tokiose sąlygose Johnsono — Humphrey valdžia užblokavo Senato ir Atstovų Rūmų priimtą rezoliuciją, reikalaujančią iškelti Lietuvos, Estijos ir Latvijos reikalą Jungtinėse Tautose. Į mūsų tuo reikalu laiškus, adresuotus prez. Johnsonui, atsakinėja valstybės d-to valdininkai atspausdintu trafaretu — "The Baltic States" — kuriame apie rezoliuciją nėra nė vieno žodžio. Ir kaipgi apie ją užsimins, jei valstybės d-tas darė visus galimus žygius sukliudyti net ir jos svarstymą Senate (1966 m. spalio 22 d. New Yorko "Daily News", L. Valiuko str. 1967 m. vasario 10 d. "Drauge" ir "Darbininko" 1966 m. spalio mėn. informacija).

Kai Eisenhowerio Pavergtųjų tautų savaitės proklamacijoje rasdavai išvardintas visas Sovietų pavergtas tautas, tai Johnsono vyriausybė tą proklamaciją taip nususino, kad iš jos turinio nežinai nė kur tos pavergtos tautos yra, nė kas jų pavergėjas, nes joje tik trumpai pareiškiama, kad pagrindinės žmogaus teisės yra apribo-

(nukelta į 4 psl.)

Los Angeles spalio 12 buvo surengtas literatūros vakaras, kur savo kūrybą skaitė: Antanas Gustaitis (k.), Bernardas Brazdžionis (viduryje viršuje), Stasys Santvaras (v.), Pulgis Andriušis (d.). Nuotr. L. Kanto

Šv. Jonas Nepamūkas Tauragnų valsčiuje, Utenos apskr.

Niekad jis nebuvo toks nepatenkintas, kaip Limoj

J. Paleckis parašė straipsnį **Tiesai** (spalio 6) apie pastarąją tarpparlamentinės sąjungos konferenciją, iš kurio nesunku spręsti, kad niekad jis nebuvo toks nepatenkintas susitikimu su daugelio kitų kraštų parlamentarais, kaip šį kartą. Šią konferenciją pavadino "reakcionierių veidmainingumo spektakliu".

Nors pasakojime Paleckis bandė sudaryti įspūdį, kad jis ir visas sovietinių bei satelitinių "parlamentarų" būrys buvęs narsus, jie prikalbėję visokių priekaištų "imperialistams", bet neiškentė nepasiskundęs ir nesėkmėmis. Pavyzdžiui: "NATO šalių delegatai panaudojo Čekoslovakijos įvykius konferencijai paversti antikomunizmo ruporu"; "Koktu buvo klausyti veidmainiškų amerikiečių kongresmenų ir jų pakalikų kalbų" (Bet nepasipasakojo, ką jam pačiam atst. Derwinskis sakė . . .); "Teko pažymėti, kad Pietų Vietnamo grupės naujas priėmimas gali būti laikomas JAV agresijos Vietname netiesioginis pateisinimas, nors dauguma tą agresiją smerkė" . .

Jau vien iš tų posakių **Tiesos** skaitytojams turi būti aišku, kad sovietiniams "parlamentarams" Limoje buvo karšta. Dar aiškiau tai matyt iš Paleckio pasakojimo apie rezoliuciją dėl nesikišimo (į kitų valstybių reikalus), nors Paleckis tą pasakojimo dalį ir didžiai suvėlė, stengdamasis neprasitarti, kad čia maskviečiams daugiausia pakenkė kaip tik jų pasielgiamas su Čekoslovakija. Sako:

"Įsišuoliavusi konferencijos reakcinė dalis su atviru įžūlumu sąmoningai siekia nutraukti santykius su socialistinėmis šalimis. Visu ryškumu tai paaiškėjo, svarstant pataisas prie rezoliucijos nesikišimo klausimu. Rezoliucijos projektas dėl bendrųjų nesikišimo dėsnių buvo paruoštas dar 1967 metais ir patvirtintas š.m. pavasario sesijos Dakare. Bet Prancūzijos delegatas Bomelis, Belgijos de Bakas ir Airijos — Breslinas įnešė 'pataisas', neturinčias jokio ryšio su bendrąja rezoliucija, bet aiškiai nukreiptas prieš socialistines šalis" . . .

Kokios tos pataisos ir kaip jos "neturi nieko bendra" su pagrindine rezoliucija, Paleckis, žinoma, nutylėjo, lygiai kaip ir vengė išsitarti, kad tas pataisas palaikė delegatų dauguma. Tik prisipažino, kad

"skilimas pasidarė neišvengiamas" ir kad vengras maskviečių, bulgarų, lenkų ir mongolų vardu ėmė grasyti "Sugrįžus į savo šalis, apsvarstyti klausimą dėl tolimesnių jų parlamentinių grupių santykių Tarpparlamentinės sąjungos atžvilgiu" . . .

Konferencija, matyt, neišsigando, nes Paleckis tik pasisakė, kad minėtieji delegatai nebenuėję į baigiamąjį konferencijos posėdį . . . Bet rumunai nuėjo, tik, maskviečių paguodai, susilaikę nuo balsavimo . . . (Čekų -slovakų konferencijoje iš viso nebuvo dėl pas juos atvažiavusių "parlamentarų" su tankais . . .).

"Tie įvykiai 56-toje konferencijoje liudija apie pagilėjimą jau anksčiau brendusios krizės, kuri gresia Tarpparlamentinei sąjungai visiškai netekti autoriteto, pavirsti į bereikšmę tarptautiniu atžvilgiu organizaciją", — taip melancholiškai baigė Paleckis savo pasipasakojimą apie pasivažinėjimą į Limą, kuris gali būti buvęs jau paskutinis . . . Tad iš anksto pašnekėjo apie Tarpparlamentinę s ą j u n g ą, kaip ta lapė apie nepasiekiamas vynuoges . . .

(Elta)

Jūratė ir Česlovas Norvaišos, iš Kauno, laimėjo pirmą prizą Anglijoj anglų stiliaus klasikinių šokių šokėjų konkurse. Apie šią neabejotinai dailią ir gabią šokėjų porą nebe pirmą kartą rašoma su pasididžiavimu, nes jie jau yra laimėję ne vieną tarptautinį prizą konkursuose, kur dalyvavo Vokietijos ir kitų Vakarų Europos kraštų vadinamųjų saloninių šokių šokėjai.

Norvaišos šokių konkursuose dalyvauja kaip neprofesionalai: jų tikroji specialybė ir profesija — gydytojai. Bet pastaruoju metu atrodo, kad jie tą savo profesiją bene bus metę ar bent besirengią mesti. Jiedu jau apie du mėnesiai, anot **Tiesos,** "tobulinasi Londone", ir tobulinasi ne medicinos, o šokimo moksle. (E)

— **Vilniškė Tiesa** (rugsėjo 20) prasitarė, kad "1973 metais senasis Vilnius pažymės 650 metų jubiliejų". Čia pat pažymėjo, kad "pastaruoju metu mūsų mokslininkai rimtai abejoja, ar 1323 metai yra tikrieji Vilniaus įkūrimo metai". (Toks rezervas istorikų yra padarytas jau ne vien "pastaruoju metu"). Bet, atrodo, linkstama jubiliejų, kad ir abejotiną, vistiek švęsti ir ta proga prisiversti miestą atitinkamai pagražinti. (E)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

SIMONSON Funeral Home — Kilnus patarnavimas nuo 1887 metų. Kuo galėdami patarnaujame nelaimėse, Skambinti 847-0300, Wm. H. Simonson, direktorius. Laidotuvių įstaigos: 119-04 Hillside Avenue Richmond Hill, N.Y.; 87-61 191st Avenue Ozone Park, N.Y.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME – Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

THEODORE WOLINNIN, INC. — E. Joseph Zebrowski, laidotuvių direktorius. Moderni koplyčia. 123 E. 7th Street, New York, N.Y. GR 5-1437.

FRANK J. VOGEL laidotuvių direktorius — McCue Funeral Home. Koplyčios galimos, kur tik reikalingos. 395 Autumn Ave., Brooklyn, N.Y. 11208; tel. 277-5604.

KARLONAS FUNERAL HOME — 280 CHESTNUT STREET, NEW BRITAIN, CONN. Tel. BA 9-1181.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. 87-34 80th Street Woodhaven, N. Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

GREEN CORNER RESTAURANT — Frances C. Saldukas savininkas. Jauki vieta maloniai praleisti laiką. Į čia vietos lietuviai sueina pasikalbėti, pasivaišinti. Pravažiuojantieji ar atvykusieji į Waterbury, sustoję čia sutiks saviškį. Įvairiausi vietiniai ir importuoti gėrimai. 34 Green Street, Waterbury, Conn., Telef. (203) 754-9995.

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gausi pagalbą. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai **Deksnio mostis,** dabar vadinama "Ree-Leef Rub". Dėžutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridedama 50¢. Kreiptis: - Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas – žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIONO GERIMŲ KRAUTUVĖ – Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

RICHMOND HILL DORAN'S FLORIST, Inc. 126–15 Liberty Avenue Richmond Hill, N.Y. 11419, Tel. 641-9441 - MI 1-7702. Krautuvė atidara kasdien nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.; sekmadieniais nuo 9 iki 5 val. p.p. Gėlės pasiunčiamos į visus miestus. Paruošiama vestuvėms, laidotuvėms ir kitom progom buketai ir pristatoma į nurodytą vietą arba namus. Savininkai — John Doran ir Alice Zupko, kuri kalba lietuviškai ir maloniai patarnauja.

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS – 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — Mes siūlome nepalyginamą patarnavimą. Firma Union Tours egzistuoja nuo 1931 m. Per tuos praėjusius 36 metus nei vienas siuntinys nebuvo grąžintas ir nei vienas nežuvo. Mūsų ilgų metų patyrimas leidžia mums ir mūsų kvalifikuotam štabui išpildyti visas pareigas, susietas su siuntinių priėmimu, supakavimu, ir tų siuntinių išsiuntimu. Išmėginkite mūsų patarnavimą ir būsite patenkinti. Mes turime didelį pasirinkimą įvairių siuntiniams daiktų — geriausių siuntimui ir tai pigiausiomis kainomis; pas mus gausite visko, ką tik jūs norėsite siųsti draugams ir giminėms. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų — UNION TOURS 1 East 36th St. New York, N.Y. 10016. Aplankykite mūsų skyrius: Chicago, Ill. 2219 W. Chicago Ave. 60622; Los Angeles, Calif. — 344 North La Brea Ave. 90036.

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi trumpalaikių paskolų, nekilnojamo turto, ir akcijų biržos srityse. Visos autorizuotos LITO akcijos yra išparduotos. Vadovybės žiniomis tai pirmoji lietuvių suorganizuota bendrovė, kuri akcijas išplatino jas užregistruodama Securities Exchange Komisijoje. — Susipažinimui su bendrovės veikla kviečiame prisiųsti savo adresą, pasinaudojant žemiau atspausdintu blanku.

LITAS Investing Co., Inc.
86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y.

Mielas Pirmininke,

Susipažinimui su LITO veikla prašau prisiųsti 1968 m. pirmo pusmečio veiklos apyskaitą.

Vardas ir pavardė ....

Adresas ....

.... Zip Code ....

DAR.

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL. 5-7281 • Business Office GL. 2-3323
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly, except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kristaus Valdovo šventėj

Kristaus Valdovo šventė katalikų Bažnyčios liturgijoje yra visai jauna, palyginus su kitomis šventėmis. Jai vos 40 su viršum metų. Paskelbta popiežiaus Pijaus XI tarp pirmojo ir antrojo pasaulinių karų. Pagrindas tokiai šventei buvo trejopas.

★

Pijus XI visų pirma norėjo priminti, kad šio pasaulio valdovų ir visų jų valdinių tėra vienas tikrasis Valdovas arba Karalius — tai Kristus. "Viešpats sėdi kaip Karalius per amžius. Jis viešpataus nuo jūros iki jūros, nuo upės iki žemės rutulio pakraščių. Visi žemės karaliai garbins Jį, visos tautos jam tarnaus" skaitome dar Senajame Įstatyme.

Ta pagarba ir tarnavimas pasiremia Kūrėjo ir kūrinio santykiu. Kūrinys priklauso nuo Kūrėjo visa savo būtimi, ir dėl to ar žmogus būtų valdinys ar valdovas — abu jie lygūs prieš visų žmonių valdovą. Abiem yra pareiga savo Kūrėjui nusilenkti, bet žemės valdovai dažnai savo valdinius net prievarta lenkia, kad dieviškoji pagarba būtų jiem atiduota.

★

Pirmajam pasauliniam karui pasibaigus, nepaisant gražių ir skambių demokratinių principų, gausiai atsirado tų žemės valdovų, kurie ėmė savintis teisę valdyti ir žmonių sielas. Tai buvo įvairaus pobūdžio dideli ir maži diktatoriai, siekę žmonėm primesti ne tiktai savo valdžią, bet ir savo pasaulėžiūrą — nacinę arba socialistinę.

Antrame pasauliniame kare nemažai tų valdovų diktatorių neteko savo sostų ir galvų, bet jų dar pasiliko. Patys ryškiausieji tebesėdi Kremliuje. Bolševizmas yra apverstas viršum kojom tikėjimas, kuris siekia kiekvienam kalte įkalti iki gyvų smegenų, kad Dievo nėra, o tėra visagalė komunistų partija.

Pravartu prisiminti, kad tasai nusigręžimas nuo visatos Valdovo atėjo į Rusiją iš vakarų Europos, ilgus amžius valdžiusios pasaulį. Pijus XI, skelbdamas Kristaus Valdovo šventę, savo enciklikoje pastebėjo: "Vakarų Europa ateizmą pagimdė ir išugdė, Rusija jį pasisavino. Jinai tik vieną dalyką pridėjo: iš ateizmo padarė šėtonizmą". Ir tai atsitiko dėl to, kad "žmogus valdovas panorėjo užimti Dievo vietą".

Tad antras akstinas Kristaus Valdovo Šventei skelbti buvo tas, kad norėta pabrėžti, jog Dievo Valdovo vietos nei viešame gyvenime nei žmonių širdyse niekas kitas negali užimti. "Jis yra pirm visų ir visi Juo laikosi", rašė šv. Povilas.

★

Katalikiškoji akcija, kurią stipriai pabrėžė ir didžiai ja rūpinosi Pijus XI, yra taip pat siejama su Kristaus Valdovo šventė. Tos šventės mišiose prašome Dievą, kad Jisai savo "Sūnuje, visatos Karaliuje, teiktųsi visa atnaujinti". Katalikiškai akcijai yra skirta rūpintis, kad to atnaujinimo, gyvosios krikščioniškos dvasios, būtų įnešta į visuomeninius žmonių santykius. Dėl to Kristaus Valdovo šventė nėra tiktai grynai bažnytinė, o taip pat ir visuomeninė.

Lietuvoje prieš paskutinį karą Kristaus Valdovo Šventėje po bažnytinių pamaldų visada būdavo dar didesni ar mažesni susirinkimai ir minėjimai. Juose aiškintasi katalikiškosios akcijos siekimai ir tai, kiek Dievo įstatymai turi būti pagerbti ir suderinti su valstybės įstatymais, o svarbiausia, kiek patys katalikai turi atsinaujinti Kristuje.

Šiame krašte tu viešų susirinkimų Kristaus Valdovo garbei mažiau daroma. Lietuviai šiuo atžvilgiu kitus aplenkia, ir tuo reikia tik pasidžiaugti.

Lietuvių tautos laisvės atkūrimo viltys

JULIUS SMETONA

(Santrauka iš autoriaus ilgesnio straipsnio)

Kalbėdami apie Lietuvos laisvės atkūrimą, mes ne tiek rūpinamės vilties sąvokos aiškumu, kiek tos vilties realumu— ar Lietuva bus laisva.

Nereikia būti mokslininku, kad galėtum suprasti, jog dabar Lietuva savo jėgomis negali atgauti laisvės. Kad ji tą laisvę atgautų, turi būti pakeistas jėgų balansas — Sovietų Sąjunga turi būti arba visai sugniuždyta, arba jai turi gerokai aplaužyti ragus.

Bet ir viso pasaulio likimas priklauso nuo Sovietų Sąjungos sutramdymo. Sovietų tikslas, — kaip jų politikai skelbia,— yra užvaldyti visą pasaulį ir visur įvesti tą pačią vergijos sistemą.

Sovietų pasiryžimas yra jų stiprybė. Laisvasis pasaulis, kuriam vadovauja Amerika, vis dar tiki, kad laisvės ir vergijos priešingumai gali būti išlyginti. Šiame neryžtingume ir glūdi laisvojo pasaulio silpnybė.

Jei visas pasaulis bus laisvas, tai ir Lietuva bus laisva.

Jei pasaulį Sovietai pavergs, žinoma, bus ir Lietuva pavergta. Jei Lietuva nebūtų dalelytė viso pasaulio kovų dėl laisvės, mūsų laisvės siekimai, kaip graikas Pindaras yra pasakęs prieš pustrečio tūkstančio metų, — tebūtų "negalinčių miegoti žmonių sapnai".

★

Linkolnas yra pasakęs, kad negalima suderinti vergijos ir laisvės. Nesuderins to ir laisvasis pasaulis. Norėdamas išlikti laisvas, jis turės pasiryžti nugalėti arba — mirti. Tai neišvengiamas konfliktas, nes laisvės siekimo joks laisvas žmogus niekuomet neatsisakys.

Istorijos logika

Ši viltis, kad Lietuvos laisvė bus atstatyta, yra pagrįsta teisingumu ir logika. Deja, istorijos vyksmas nesilaiko nei teisingumo, nei logikos. Jį veikia daugybė reiškinių ir įvykių, kurie pakeičia pačius tobuliausius apskaičiavimus. Štai pavyzdys.

Jei Vytautas su savo kariuomene prie Vorsklos būtų atvykęs bent šešiom valandom anksčiau už totorių kariuomenės branduolį, jei būtų kėlęsis per Vorsklą, jis būtų lengvai sumušęs totorių kariuomenės avangardą, kuris buvo atvykęs anksčiau už Vytautą. Kitą rytą Vytautas būtų sumušęs ir totorių kariuomenės branduolį, nes šie būtų užklupti netikėtai. Tada Vytautas nuo Vorsklos būtų galėjęs žygiuoti tiesiai į Maskvą, kur jis būtų priimtas su duona ir druska.

Deja, taip neįvyko. Vytautas tą lemtingą 1399 metų vasaros vakarą paklausė savo patarėjo Tochtamišos ir nutarė savo daliniam leisti pailsėti iki ryto. O buvo pratęs jis kalti geležį, kol karšta... Taip nenumatytas įvykis pakreipė visą istoriją.

Negalime atspėti

Todėl negalime atspėti nė komunizmo ateities. Be to, komunizmas yra naujas, nedavęs pavyzdžių, pagal kuriuos galėtume atspėti ateitį. Tačiau tai nėra kliūtis, kad komunizmas negalėtų išplisti. Komunizmas remiasi universaliu ekonominiu principu. Sovietų Sąjunga moka meistriškai savo reikalam panaudoti smurtą, apgaulę, pagiežą, meistriškai moka vesti psichologinį karą. Per 50 metų jie pasiekė stebėtinų laimėjimų.

Nepasitikima Sovietam

Tačiau — viskam ateina galas. Atėjo galas ir sparčiam komunizmo plitimui. Klasta ir smurtu užėmusi daugybę valstybių, sulaužiusi beveik visas tarptautines sutartis, pasižadėjimus, Sovietų Sąjunga buvo priversta stabtelti ir atsikvėpti.

Laisvasis pasaulis ėmė abejoti "taikingo sugyvenimo" nuoširdumu, o Jungtinės Amerikos Valstybės ne be pagrindo ėmė įtarti komunistus, kad jie kursto didmiesčio riaušes.. Amerikos dešinieji, kurie anksčiau nurodė šį komunistų pavojų, dar labiau sustiprino savo veiklą prieš komunistinę akciją. Tas dešiniųjų žygis susilaukė visuotinio pritarimo. Net prezidentas Johnsonas įspėjo Sovietų Sąjungą, kad įsiveržimas į V. Vokietiją reikštų karą. Kyla tik klausimas, ar ši griežta kalba nėra pavėlinta?

★

Už geležinės uždangos yra dar kitų pasireiškimų, kurių subtilus vyksmas sveria svarstykles laisvės pusėn.

Tai žydų klausimas!

Be žydų pagalbos nebūtų pasisekusi spalio revoliucija. Be jų aktyvaus dalyvavimo komunizmas Rusijoje nebūtų išgyvenęs nė vienerių metų. Be jų pagalbos komunizmas nebūtų taip greitai ir taip plačiai išplitęs po antrojo pasaulinio karo. Bet kurgi glūdi ta žydiškoji paslaptis?

Visose valstybėse, ypač Europos rytuose, nuo seno žydų bendruomenė sudarė lyg valstybę valstybėje. Lojalumo pirmenybę skirdavo savo bendruomenei ir lyg antroje vietoje palikdavo lojalumas valstybei, kurioje jie gyvendavo. Toks lojalumo pasiskirstymas buvo pastebimas ypač tuose kraštuose, kur žydai buvo niekinami ir persekiojami. Taip buvo Rusijoje prieš pirmąjį karą.

Dėl to jie aktyviai dalyvavo bolševikų revoliucijoje, po revoliucijos užėmė svarbiausias valdžios vietas. Gi po antrojo pasaulinio karo sudarė bolševizmo atramą užimtose valstybėse.

Tačiau ilgainiui žydų entuziazmas komunizmui ėmė slūgti. Komunistų žiaurumas dabar atsisuko prieš pačius žydus. Sovietam nebuvo priimtinas žydų dvigubas lojalumas, nes komunistinė diktatūra reikalauja visiško paklusnumo sovietiniam režimui.

Atsiradus Izraelio valstybei, Sovietų Sąjungos žydai jai rodė daugiau sentimento nei pačiai Sov. Sąjungai. Pačių žydų tarpe atsiranda vis daugiau žmonių, kurie pučia Sovietų Sąjungą.

Kaip vystysis toliau Sovietų ir žydų santykiai, sunku pasakyti, bet Sovietų Sąjunga tos milžiniškos paramos iš žydų nebegaus.

Genocidas Lietuvoje

Jei Lietuvos okupacija dar užsitęs kokią dešimtį metų, tai maža ten beliks lietuvių. Jaunus žmones jie veža į Rusiją, o iš į ten į Lietuvą gabena tariamus specialistus sugalvotai Lietuvos pramonei kurti. Lietuvių tautos genocidas vyksta sistemingai.

Gaila, kad mes negirdime likusių Lietuvoje šauksmo: gelbėkite, mus sunaikins! Mes rengiame seimus ir juose per mažai prisimename Lietuvos genocidą. Dėkojame Amerikai, kad jos nusistatymas Lietuvos atžvilgiu nepasikeitė. Reiškiame protestą ir dėl Čekoslovakijos įvykių, bet apie lietuvių tautos genocidą neįstengiame pakalbėti.

Tikrumoje turėtume rinkti visą dokumentuotą medžiagą, kaip vykdomas genocidas mūsų tautoje. Medžiagą reiktų skelbti viešai ir visur rekte rėkti.

Genocidas yra pagrindinė lietuvių tautos grėsmė.

Jei ne genocidas, mes galėtume laukti ir būti tikri, kad kultūringa lietuvių tauta išliks, kad vieną kartą ji nusimes svetimųjų jungą.

Bolševikai bando nuslėpti genocidą

Jie siunčia mums mokslininkus, artistus, dainininkus, kuriem skirtas uždavinys — sukurti klaidingą įspūdį, kad Lietuvoje viskas tvarkoje. Kai klausomės jų atsiųstų dainininkų, tuo pačiu užsimirštame apie liūdną tautos padėtį. Užmirštame, kad ten jaunus žmones visokiais būdais gabena į Rusiją, kad pačioje Lietuvoje yra tamsiausia priespauda. Keisčiausia, kad Kanadoje tokio koncerto proga lietuviai nuo scenos nunešė net ir lietuvišką vėliavą!

(nukelta į 4 psl.)

Jungtinis Finansų komitetas. Iš k. į d. I-je eilėje Pr. Vainauskas, H. Miklas, prel. J. Balkūnas — pirmininkas, A. Radzivanienė, A. Reventas, A. Ošlapas; II-je eilėje: A. Balsys, V. Banelis, P. Minkūnas, D. Penikas, V. Alksninis.

PETRAS DOMINAS IŠPLAUKĖ Į DIDŽIUOSIUS VANDENIS

Petras Dominas — inteligentiškiausias Europos plėšikas

J. L.

(15)

Teismo prokuroras reikalauja specialios komisijos žmogžudystei išaiškinti. Šiaurės Reino ir Vestfalijos vidaus reikalų ministeris įsako tokią komisiją sudaryti iš geriausių specialistų. Jos pirmininku paskiria Dortmundo policijos vyriausiąjį komisarą Liobleiną.

Rugsėjo 15 SOKO (Sonderkommission) pradeda darbą. Surinkusi duomenis iš įvairių policijos nuovadų, kurių ribose buvo įvykdyti nusikaltimai, ji mato, jog tai vienos gaujos darbas. Įtariamas kiekvienas Ruro ir Reino srities gyventojas, turįs nusikaltėlišką praeitį.

Didžiausias įtarimas krinta ant Domino. Jis nieko nedirba, bet gyvena poniškai. Dieną vaikštinėja po mišką ir lauką, o vakarop važiuoja į Esseną. Ten sutinka po darbo iš optiko krautuvės išeinančią jauną damą ir važiuoja su ja pasivažinėti. Vakare parveža į namus, kuriuose gyvena advokatė dr. Kreuzer. Tai jos jauniausia dukrelė Gerlinda. Su jos seserimi Irma Dominas taip pat artimai draugauja. Rugpiūčio 18 ir 19 gabena ją į Erlangeną, kur ji studijuoja teisę. Kadangi kelionė ilga, tai abu pernakvoja Viurcburge svetimomis pavardėmis. Kodėl jie slepiasi?

Įstatymų laužytojai ir saugotojai dirba lygiagrečiai

SOKO užmezga ryšius su Amsterdamo policija, kur gauja yra įvykdžiusi keletą plėšimų. Nors siena, skirianti Olandiją ir Vokietiją, nėra tokia griežta riba, kokia anksčiau buvo, tačiau asmenys, važinėją iš vienos valstybės į kitą, bent paviršutiniškai yra tikrinami.

Vyriausias komisaras Liobleinas tikisi, jog Amsterdamo kolegos galės suteikti naudingą pagalbą, persekiojant žmogžudžius.

Tuo tarpu, kai dviejų valstybių įstatymų saugotojai audžia tinklą, kuriuo mano sugauti stambiausias už įstatymo ribų esančiuose vandenyse plaukiojančias žuvis, Dominas ir jo bendrai nieko nežino apie jiem ruošiamus spąstus. Jie uoliai ruošiasi naujam dideliam, tiesiog sensacingam žygiui, kuris turi patenkinti visas jų ambicijas ir svajones.

Nors paskutiniosios iškylos nebuvo nenusisekusios, tačiau pinigų ramiam, sočiam ir patogiam gyvenimui visiem trūksta. Helmutas Balkis svajoja apie nuosavą namuką ir benzino stotelę. Povilas Cicheckis trokšta įsigyti nedidelę, bet dailią krautuvėlę. Petras Dominas ruošiasi skristi į milijono galimybių kraštą Kanadą ir niekados nebegrįžti Vokietijon. Kiti brolijos nariai taip pat turi savo slaptus troškimus. Jiem įgyvendinti reikia pinigų.

Dominas su savo artimiausiais padėjėjais planuoja sensacingą žygį, kuris jo vykdytojam duotų bent milijoną markių (250,000 dolerių).

Apie jį rašys viso Europos žemyno laikraščiai, kalbės radijai. Juo gėrėsis ir visą jo įtampą išgyvens iki šiol gaujos veiksmus tik iš tolo laiminusios Kreuzer damos. Jos yra pakviestos stebėti turtingos Šipperio brangenybių parduotuvės Amsterdame iškraustymą. Antroje gatvės pusėje yra gera Poto kavinė, iš kurios jos galės aiškiai matyti visą vaidinimą.

Dominas visiem brolijos nariam ir rėmėjam praneša, kad jo režisuojamo spektaklio uždanga pakils 1964 rugsėjo 26 dieną 9 valandą ryto. Tomis iškilmėmis bus atžymėtos ir jo iš kalėjimo paleidimo metinės.

Pranešimo negavo vyriausias komisaras Liobleinas. Bet keistu sutapimu vokiečių policijos pareigūnų susitikimą su Olandijos policija jis paskiria tą pačią dieną ir tą pačią valandą Amsterdame Singelio policijos nuovadoje, kuri yra tik už keleto šimtų metrų nuo Šipperio papuošalų parduotuvės.

Didysis žygis

Pasiruošimus didžiajam žygiui brolija pradėjo vykdyti prieš mėnesį. Rugsėjo pradžioje Petras Dominas, Helmutas Balkis, Povilas Cicheckis ir jo sesuo Liucija Balkienė įsirengė stovyklą netoli Amsterdamo. Vyrai įsigijo minkštas, plačiais kraštais skrybėles ir šviesius kostiumus, kuriais turėjo pakeisti "iškylos" metu dėvėtus drabužius. Kiekvieną dieną akylai sekamas eismas Heiligeweges gatvėje.

Prieš keletą dienų Dominas supažindino su ta vieta savo draugę Gerlindą. Rugsėjo 25 jis atsigabeno ją iš Noordvijko, kur vasarojo su vienu studentu. Kadangi viskas smulkiai aptarta, vakare jis nebegrįžo į stovyklą, bet pernakvojo "Lenkijos" viešbuty su dr. Kreuzer dukrele. Advokatė nori, kad žygį stebėtų ir jos vyresnioji dukra Irma, studijuojanti teisę Erlangene. Ji iškviečia ją telegrama į Esseną.

1964 rugsėjo 26 keletą minučių prieš 9 valandą ryto didžiojoje Amsterdamo gatvėje pasirodė Helmuto Balkio vairuojamas automobilis. Statydamas savo mašiną netoli Šipperio brangenybių krautuvės, pastebėjo, kad užpakaly sustojo sportinis dr. Kreuzer automobilis. Iš jo išlipo advokatė su dukra Irma.

Helmutas nudavė jų nepastebėjęs. Jis pasiėmė portfelį su įrankiais ir nuėjo prie krautuvės, kur jau vaikštinėjo Dominas. Jie abu žingsniavo tai į vieną,tai į kitą galą, lyg nepažįstami. Praeidamas pro Poto kavinę, Helmutas matė joje prie lango patogiai įsitaisiusias advokatę Kreuzer su dukrele Irma ir girkšnojančias kavą.

— Žiūrovai užėmė savo vietas, vaidinimą galima pradėti, — pagalvojo jis.

Lygiai 9 valandą Šipperio brangenybių parduotuvėje pakilo vitrinos užuolaida. Savininkas išdėliojo prekylangyje papuošalus. Prieš praeivių akis atsiskleidė viliojančios grožybės — brangiais akmenimis išpuoštos apyrankės, sagtys, karoliai, laikrodžiai. Įmonės mokinė ėmė valyti langus. Lyg iš žemės išdygo Povilas Cicheckis. Dominas linkterėjo galva. Tai buvo sutartas ženklas pradėti.

(Bus daugiau)

Prie krioklio Lethworth, N.Y. Nuotr. V. Maželio

Neturi dokumentų, taigi neegzistuoji

Vienos lietuvaitės mergaitės, dėl karo atsidūrusios Vakaruose, istorija

Rugsėjo 14 Castelnuovo saleziečių koplyčioj, Italijoj, rado laimingą atomazgą intrigi Danutės Puzinaitės drama.

Gimusi Kaune 1935 metais, Danutė buvo jauniausioji Puzinų šeimoj. Galėjo jaustis laiminga: turėjo atsakingas pareigas einantį tėvą, mylinčią motiną, brolį ir dvi sesutes. Tačiau kilęs karas išdraskė jaukų šeimos lizdą. Tėvai buvo suimti, išvežti ir, greičiausiai, sušaudyti; vaikai turėjo gelbėtis vakaruose. Bet kad ir tie vakarai tokie nesaugūs! Septynerių metų Danutei tuoj teko apraudoti savo brolį, žuvusį Vokietijoj viename oro puolime; po kiek laiko vienoj Austrijos stovykloj mirė ir sesutė; apie vyresniąją sesutę, ištekėjusią Lietuvoj, niekad neturėjusi žinių.

Likusi viena pasauly, mažametė Danutė buvo siuntinėjama per vokiečių šeimas. Vos pradėjusi apsiprasti vienoj šeimoj, turėjusi vėl kitos ieškotis, dažnai su skaudžiais pergyvenimais, kaip, antai, anoj N. N. šeimoj, kur šeimininkė buvo ūmai suimta ir išvežta dėl to, kad vyras priklausęs prie SS...

Po karo belaisviai bei tremtiniai su džiaugsmu grįžo į gimtines, į namus. Ir Danutę pristatė Raudonajam Kryžiui, kad grąžintų. Bet kur? Grįžti į Lietuvą — tas pat, kaip patekti į rusų, į raudonųjų nasrus. Mažoji lietuvaitė nusprendė likti, kad ir tremtinė, laisva. Vienas Paryžiaus profesorius ją užtarė — ir prancūzų Raudonasis Kryžius ją įrašė į Prancūzijon grįžtančiųjų sąrašą.

Bet ir čia nesibaigė jos klajonės. "Dešimties metų mergaitė, — pasakoja Danutė, — atsidūriau Prancūzijoj tik su tokiu 'dokumentu': užrašų knygutės lapelis, kur užrašyta: "Danielle Naytė, nr. 937, France"; taigi, pakeistas vardas, pavardės tik galūnė, keistas numeris ir svetima šalis." Tiek beliko iš Kaune gimusios Danutės Puzinaitės!

Jos įvažiavimas į Prancūziją buvo pripažintas nelegaliu; todėl vėl toje žmonių bei institucijų maišatyje Danielle Naytė buvo siuntinėjama iš vienos vietos į kitą, vis ieškant, ar neatsiras, kas ją priimtų. Išbuvo veik ketverius metus Marsely, paskui Frejuse, Bordo, Loire ir kitur, vis tarp svetimų ir vis su jausmu, kad ne tik namiškiai, bet ir visi tautiečiai išžudyti, sunaikinti.

Paauglesnė, stengėsi pati viena išeiti iš tos žmonių ir daiktų maišaties ir savarankiškai gyventi. Bet ir čia daug kliūčių, ypač neturint jokio dokumento. Pagaliau Paryžiuj įstengė įsirašyti į vakarinius buhalterijos kursus: dieną dirbo, o vakarais mokėsi — ir tokiu būdu įsigijo diplomą, kurs ateity jai bus labai pravartus.

Paryžiuj susipažino su Jean-Noel Bayard, iš Nicos, taip pat našlaičiu, į kurį panoro atremti savo silpną būtybę. Bet ir čia ta pati kliūtis: jam viskas tvarkoj — ir gimimo bei krikšto metrikai, o pas ją — tik tas apglamžytas lapelis, su puse pavardės ir numeriu! Rašė kelis kartus ir į Kauną, bet jokio atsakymo, kreipėsi į valdžios pareigūnus, bet ir čia nieko. "Mum tu — kaip ir neegzistuotum!" kartą jai į akis atsakė vienas valdininkų. Tai ką daryti?

Jean-Noel buvo pasiųstas į Alžirą karinei tarnybai. Danutė jį pasekė į Afriką. Ir kai anas užbaigė savo tarnybą, abu įstengė išgauti Danielei legalų gimimo dokumentą — ir, pagaliau, prieš kažkokį Mohamed Mustafą, susituokė...

Grįžę į Europą, rado darbo Ženevoj, Šveicarijoj, kur ir apsistojo. Bet ir čia gyvenimas dar be tvirtesnės atramos.

"Mažai ką beatsimeni apie Lietuvą ir tėvus, — tęsia savo liūdną gyvenimo istoriją Danutė; — bet manau, kad tėvai buvo katalikai ir kad mane pakrikštijo; tačiau jokiu būdu negaliu to įrodyti. Ir neatsimenu, kad Vokietijoj, Austrijoj ar Prancūzijoj kas nors būtų rūpinęsis mano religiniu stoviu bei kalbėjęs apie sakramentus. Aš tačiau visuomet tikėjau į Dievą ir vis pasitikėjau, kad Jis manęs visiškai neapleis. Eidavau ir į bažnyčią, bet ir ten jausdavaus lyg ne namie, lyg svetima. Ypač liūdniausia, kad negalėdavau eiti prie sakramentų. Ypač po vedybų, jei kur kreipdavausi (kad ir pas kunigus), vieni siųsdavo pas ortodoksus, kiti pas protestantus, kiti net... pas muzulmonus. O aš vis jaučiau, kad tik katalikų Bažnyčioj rasiu tą Dievą, kurs mane taip traukia prie savęs."

Atsitiktinai gavę lietuvių saleziečių adresą, Kūčiom abu atvyko iš Ženevos į Italiją "ne tik praleisti kelias švenčių dienas jaukioj lietuviškoj aplinkoj, bet ir prašyti Kūdikėlį Jėzų didžiausios Kalėdų malonės — sutvarkyti nelemtą religinę padėtį."

Torino kurijai autorizavus, Danutė Puzinaitė saleziečių lietuvių įstaigos koplytėlėj pakrikštyta (sąlygiškai) Teresėlės vardu, galėjo teisėtai įeiti į katalikų Bažnyčią, pirmą kartą prisiartinti prie eucharistinio stalo ir, šį kartą jau ne prieš kokį Mustafą, susikeisti su Jean-Noel vestuviniais žiedais ir atnaujinti ištikimybės pažadus.

"Dabar yra prasmės gyventi!" su džiaugsmo ašarom sako ponia Danutė Teresė Bayardienė. "Radau namus, radau laimę! Ir pats Dievas, rodos, taip arti!"

Pranas Gavėnas

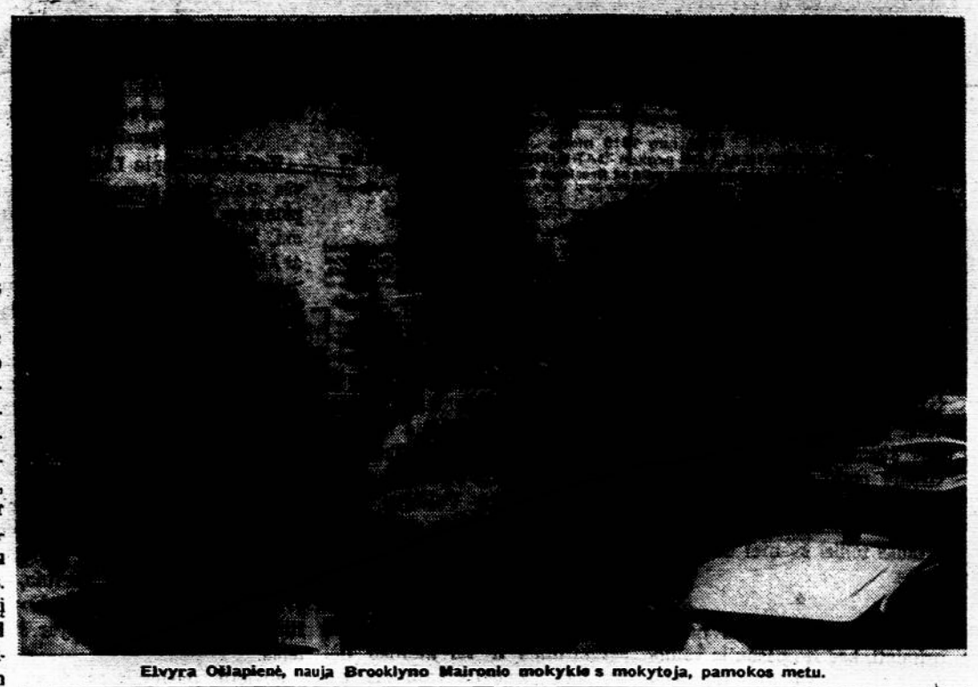

Elvyra Oželapienė, nauja Brooklyno Maironio mokyklos mokytoja, pamokos metu.

DU DIDESNIEJI ŠIO RUDENS ĮVYKIAI CHICAGOJE

(REPORTAŽAS IŠ CHICAGOS)

Šio mėnesio 26-27 d.d. Chicagoje Katalikų Federacija šaukia savo kongresą, o Padėkos savaitgalyje per kelias dienas vyks pirmasis JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalis, dalyvaujant šešiems dramos sambūriams iš įvairių JAV ir Kanados miestų. Jei 4,000 suplauks į šį festivalį, bus padėti ir finansiniai ir moraliniai pagrindai ateities festivaliams, kurie pastoviai vyktų kas keleri metai. Tokius teatro festivalius pastoviai ruošia išeivijos latviai, į juos įtraukdami ir lietuvių autorių veikalus (A. Kairio "Diagnozę").

Kadangi Katalikų Federacijos kongresas jau čia pat, įdomu mesti vieną kitą žvilgsnį į šią organizaciją. Ji nėra atskira katalikų organizacija, bet iš organizacijų atstovų sudaryta federatyvinė sąjunga koordinuoti, stiprinti veiklą, derinti įvairias pastangas, duoti katalikų veiklai kryptį, jungtinėmis jėgomis siekti didesnių tikslų, negu gali siekti paskira katalikų organizacija.

Šiais Bažnyčios atsinaujinimo laikais, kai į liturgiją sugrąžinta tautinė kalba ir pasauliečių balsas Bažnyčios vadams darosi vis reikšmingesnis, mūsų Katalikų Federacijai ne kartą tenka budėti ir lietuvybės reikaluose. Pvz. Katalikų Federacijos Chicagos skyrius aktyviai įsijungė į kovą atstatyti lietuvių teises lietuviškose šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Šią kovą pradėjo LB pasauliečių lietuvių teisėms šv. Kazimiero kapinėse atstatyti komitetas. Bet įsijungus ir Katalikų Federacijai, kova pasidarė dar efektingesnė ir jau šis tas laimėta.

Kovoje už lietuviškas mišias įvairiose parapijose, už vaikų paruošimą pirmajai komunijai lietuvių kalba ir kituose parapiniuose įvykiuose Katalikų Federacijos balsas kartais gali būti svarus bei reikšmingas, ir todėl labai svarbu, kad visos katalikiškos organizacijos jungtųsi į Federaciją, kad kuo daugiau atstovų dalyvautų ir šiame kongrese.

Šio Katalikų Federacijos kongreso trys pagrindiniai tikslai yra:

Nusistatyti dviems metams veiklos gaires ir išrinkti naują valdybą.

2. Kunigų Vienybės ir Kat Federacijos ribose suorganizuoti religinį centrą, kuris per Federaciją ir Vienybę padėtų katalikų organizacijoms pateikti medžiagos pagal naujausius Vatikano II suvažiavimo nurodymus ir vėliau paskelbtas Bažnyčios direktyvas tvarkyti religinį lietuvių gyvenimą išeivijoje, skatinti religinę veiklą, nurodyti kliūtis tautinėms apraiškoms religinėje srityje ir priemones joms pašalinti. Skatinti **dialogą** tarp dvasininkų ir pasauliečių katalikų, kad visų būtų vienas tikslas — atnaujinti religinį gyvenimą ir sąmoningai imtis atsakomybės už Evangelijos skelbimą ir įgyvendinimą katalikų gyvenime.

3. Sudaryti Pasaulio lietuvių katalikų organizacijų ir bendrai katalikų federatyvinį centrą, kuris pagelbėtų visiems katalikams ir kat. organizacijoms įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose stiprinti katalikišką veiklą ir apjungti visus katalikus religiniams ir tautiniams tikslams. Pasaulio liet. kat. centras bus sudarytas iš įvairiuose kraštuose gyvenančių liet. katalikų atstovų, bet bent pradžioje centras turėtų būti stipriausiai organizuotam krašte — JAV-ėse. To bus siekiama šiame kongrese.

Vl. Rmjs

RUGSĖJO MĖN. AIDAI

Straipsniai: Rapolas Krasauskas Istorikas Zenonas Ivinskis; dr. P. Rėklaitis — Lietuvos gyventojų tipai XVI grafikoje; Antanas Paškus — John Dewwy — "progresyvios mokyklos" filosofas.

Iš grožinės literatūros: Petras Pilka — Iliuzija (eil.); Viktorija Skrupskelytė — Al. Barono kūryba; Pr. D. Girdžius — Dies illa.

Apžvalgoje rašo: Laisvės ilgesys ir nuobodulys; dr. S. A. Bačkis — St. Lozoraičiui 70 metų; Jeronimas Ignatonis — Mokykla tautinio auklėjimo eigoje; Vyt. Ignas — Skulptorė Elena Kepalaitė; D. Bielskus— Pelenai ir gyvas kraujas (Lietuvos lit. plokštelės); A. Z. — Pabaltiečių savaitė Australijoje; Ž. — Vasaros lietuviškasis sambrūzdis.

Recenzijos: K. Skr. — Vyčino filosofinė studija; J. Tininis — Augustaitytės lituanistinė disertacija; Lilė Tumosaitė-Gražulienė — Trijų moterų poezijos knygos (L. Sutema, S. Šakytė ir O. B. Audronė).

Viršelio 1 psl.: El. Kepalaitė — Miestas (bronza). Šio numerio iliustracijos: E. Kepalaitės skulptūra; Bajorūnaitės ir L. Jakutytės grafika; Br. Murino akvarelė; Lietuviai XVI a. grafikoje.

Aidus redaguoja dr. J. Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122; leidžia tėvai pranciškonai, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

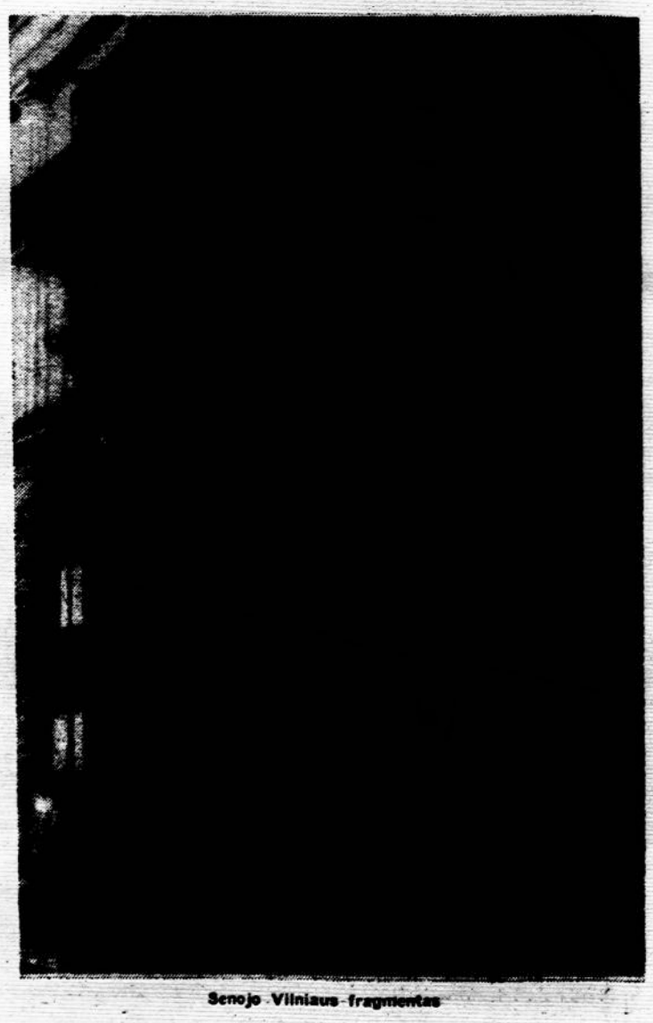

Senojo Vilniaus fragmentas

Plokštelės

NAUJOS ILGO GROJIMO LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

1. **Lietuvos Nepriklausomybės** 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Šventas, Šventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

2. **Lietuviškos Giesmės.** Giesmė į Šiluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Šv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailestingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūs žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

3. **Mano Gimtinė.** Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvynė Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užuomarša, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaitė, D. Cibulskytė, J. Baraanauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Išleido Montrealio liet. radijo val. vedėjas .L. Stankevičius. Kaina 5 dol.

4. **Aukuras:** Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukštelių daina, Tekėjo saulelė, Lopšinė lėlytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais. Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių choras, dirig. A. Mikulskio. Kanklininkam vadovauja O. Mikulskienė. Išleido Fine Music Records, Cleveland, Ohio. Stereo, bet galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

5. **Lietuviškos Vestuvės.** Kupiškėnų vyresniosios kartos meno kolektyvo etnografinis vaidinimas, piršlybos, mergvakaris, užgėrų rytas, piršlio korimas, sodo pirkimas ir pačios vestuvės, atliekamos dainom, deklamacijomis ir pašnekesiais. Išleido Montrealio Mažosios Lietuvos Bičiulių draugija. Kaina 5 dol.

Šios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridedama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

JAV PREZIDENTAI IR LIETUVA

(atkelta iš 2 psl.)

tos ar paneigtos "in many areas of the world". Manau, kad Kosyginas su Brežnevu sutiktų tokią proklamaciją pasirašyti ir nukreipti prieš Ameriką. Proklamacijoje jau išnyko ir antrasis parašas — Valstybės sekretoriaus. Tuo parodoma, kad ji nėra laikoma užsienio politikos gaire, bet paprastu pareiškimu. Iš jos išnyko ir visas paskutinis paragrafas "I invite the people...", kuriuo buvo kviečiami amerikiečiai minėti tą savaitę tinkamomis programomis ir apeigomis ir raginama iš naujo pasišvęsti veiklai už teisingus visų tautų nepriklausomybės ir laisvės siekimus. Šis paragrafas dar buvo 1967 m. proklamacijoje (Jos tekstas "Darbininko" 1967 m. liepos 19 d. nr-yje), bet jo nėra šiemet (Žiūr. "Darbin." liepos 24 d. ir "Congr. Record" Nr. 146 E. 7816 psl. Dr. Lev. E. Dobriansky str.). Taigi Pavergtųjų tautų savaitės atveju Johnsono — Humphrey vyriausybė ima slopinti laisvės šauksmą.

Eisenhowerio — Nixono laikais ambasadorius Lodge labai dažnai ir labai griežtai Jungtinėse Tautose badydavo Sovietams akis dėl Lietuvos, Estijos ir Latvijos pagrobimo. Juo pasekdavo ir kitų kraštų diplomatai. Lietuvos laisvės reikalas ten buvo gyvas. O dabar ten — kapų tyla, nes Johnsono vyriausybė, kaip matyti iš valstybės d-to 1967 m. liepos 11 d. atsiųsto laiško, nuo 1963 m. gruodžio 4 d. apie Baltijos kraštus visai neužsiminė. O progų buvo daug.

Prez. Johnsono — Humphrey vyriausybė Vietnamo karui kasdien išleidžia po keliasdešimt milijonų dolerių, **jauni lietuviai vyrai (a. a. Eidukaitis, K. Petrauskas ir daug kitų) ten miršta už Pietų Vietnamo laisvę, o Lietuvos reikalui gailima užtariančio žodžio pasaulio — tautų forume, ir braukiamas jos vardas iš Pavergtųjų tautų savaitės proklamacijos.**

KAM REIKALINGAS HUMPHREY?

Humphrey siekiąs tęsti Johnsono politikos. Jis yra kraštutinių kairiųjų organizacijos "Americans for Democratic Action" steigėjas, buvęs viceprezidentas ir net prezidentas. Š. m. rugsėjo 23 d., kalbėdamas į Europą (TV 3 kanalas), jis pareiškė: "Aš esu liberalas ir progresyvus liberalas". Savo agitacijose jis pabrėžia: "Aš esu tas pats senasis Humphrey". O koks tas senasis Humphrey, mus pritrenkė š.m. rugsėjo 20 d. "Darbininko" vedamasis, pagrįstas kongresmano J. M. Ashbrook viešu pareiškimu atstovų rūmuose ir neseniai išėjusia Humphrey biografija: **1945 m. jis pritarė Baltijos valstybių įjungimui į Sovietų Sąjungą, Lenkijos ir Rumunijos dalių užgrobimui, Rytų Europos privertimu būti draugiška Sovietam, pareikšdamas, kad visa tai "fit very nicely into a more secure and stable Russia".**

Kongresmanas Ashbrook, susijaudinęs sušunka Humphrey adresu: "Who needs him? Certainly not the American people. Certainly not the people of these enslaved Baltic States and Eastern European States ("Congr. Record" š. m. rugs. 10 d., p. E7804). Chicago Tribune š.m. rugsėjo 10 d. labai ilgame vedamajame, plačiai cituodamas jo 1945 m. pareiškimą, Humphrey pasmerkia ir išvadina minkštagalviu.

Vardan tiesos reikia pasakyti, kad senasis Humphrey, būdamas senatorium ir svajodamas apie prezidentavimą, yra padaręs kongrese ir teigiamų Lietuvos atžvilgiu pareiškimų, bet jie nublunka prieš tą, kuris buvo padarytas 1945 m., kai Lietuva skendo kraujuose ir aimanose ir, kai buvo reikalinga užtariančio žodžio, o net pastūmimo į bolševikų glėbį.

Humphrey prieš keletą dienų pasiskelbė, kad būdamas prezidentu, sieksiąs nuolatinių, bent vieną kartą metuose, su Sovietų Sąjunga Amerikos prezidento pasitarimų. Tai rodo, kad jo **1945 m. roosevelitinės idėjos jame gyvos ir, kad jis norėtų, kad pasaulio reikalai būtų tvarkomi tik jo ir Sovietų budelių.**

Tad iš tikro — kam toks Humphrey reikalingas? — Tik ne Amerikai, tik ne Lietuvai!

Kiniečių patarlės ir priežodžiai

Kai kalnuose nėra tigro, ir šunbeždžionė — žvėrių karalius!

Jei nėra proto, tai akys — tartum skylės sienoje.

Jeigu rytą pasodinai medį, negalvok, kad vidudienį jis duos šešėlį.

Šuo, visą gyvenimą pratupėjęs su grandine, medžioklei netinka.

Ugnies į popierių nesuvyniosi.

Kol stovi tiesiai, nebijok, kad šešėlis krinta įstrižai.

Kaip bebūtų aukštas kalnas — saulės neužstos.

Iš tūkstančio išminčiaus sprendimų vienas neišvengiamai bus klaidingas. Iš tūkstančio kvailio sprendimų vienas neišvengiamai bus teisingas.

Lietuvių tautos laisvės atkūrimo viltys

(atkelta iš 3 psl.)

O kaip "bendravimas" su kraštu? Jį tvarko tik Inturisto įstaiga, tai Sovietai viską kontroliuoja ir nė vieno nepaleidžia iš akių. Viskas sekama, indoktrinuojama moderniausiais būdais. Atvykusios ekskursijos nepaleidžiamos be tokių "angelų sargų". Kodėl tie, kurie lanko Vilnių, nepaklausia apie lietuvių tautos genocidą? Tiesa, tam reikia drąsos.

Gal atsiras kada koks drąsuolis, kuriam pasiseks pasiekti Kazakstaną ir kitas ištremtų lietuvių gyvenamas sritis. Ir jiem reikia pasakyti: nenustokite vilties grįžti į Lietuvą!

Paminėta Baltijos valstybių sukaktis

Trentone, New Jersey valstybės sostinėje, spalio 6 buvo surengtas Baltijos valstybių nepriklausomybės 50 metų sukakties minėjimas. Karo Memorial didžiulė salė buvo pilna žmonių. Minėjimas prasidėjo 2 val.

Ta proga buvo išleista graži programa, kurioje buvo įdėta ir istorinių žinių. Pabaltijo diplomatų sąrašas, ilgas garbės komitetų sąrašas, kurį sudarė tik amerikiečiai. Jų tarpe buvo ir gubernatorius Richard J. Hughes. Į programos leidinį buvo įdėta ir sveikinimų iš pabaltiečių kultūrinės veiklos. Ant paskutinio viršelio puslapio buvo atspausti tautiniai himnai.

Minėjimo programa išpildyta lietuvių, latvių ir estų pajėgomis. Invokaciją sukalbėjo kunigas Juozas Bartkus, O. S. B., atidarymo žodį tarė inž. V. Melinis — komiteto pirmininkas. Programą pravedė prof. dr. J. Stukas. Kalbą pasakė dr. Lew E. Dobriansky, ekonomijos profesorius iš Georgetown universiteto. Uždarant maldą sukalbėjo kun. dr. Edwin H. Knudten.

Meninę programą atliko: solistai: Heinz Riivald — tenoras, Liudas Stukas — baritonas, Ive Patrason-Ainso — sopranas, Laima Veide — sopranas. Solistam ir choram akomponavo bei vadovavo Liudas Stukas, Algirdas Kačanauskas, Robertas Balodis, Ferdinand Rikka, Maaja Duesberg, Piteris Ozolins, Maruta Delle, Leo Kiin, Vladas Melinis ir Mirdza Naruna.

Dalyvavo Toronto jaunųjų legiono orkestras, lietuvių latvių ir estų chorai, šokėjai.

Asmeniškai sveikino Estijos generalinis konsulas Ernst Jaackson ir konsulas Aksel Linkhorst, Latvijos ministeris Arnolds Spekke, ukrainiečiai ir kiti. Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas ir generalinis konsulas Anicetas Simutis, negalėdami patys dalyvauti, atsiuntė sveikinimus. Telegramom sveikino kandidatai į prezidentus: Richard M. Nixon ir Hubert H. Humphrey.

Programos pabaigoje priimtos rezoliucijos Baltijos tautų laisvės reikalu.

A. S. Trečiokas

Trentone, N.J., paminėjus Baltijos valstybių nepriklausomybės sukaktį. Iš k. į d. L. Stukas, M. Stonytė, A. S. Trečiokas, ž. Trečiokienė, A. Kačanauskas, V. Melinis, R. ir J. Stukai. Nuotr. Bruno Rozitis

PHILADELPHIJOS ŽINIOS

Jubiliejinių metų literatūros vakaras

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 6-tojo skyriaus surengtas literatūros vakaras rugsėjo 21 pritraukė didelį būrį Philadelphijos ir jos apylinkių visuomenės. Svečių matėsi ir iš Baltimorės ir Eastono.

Programą atliko keliaujanti per lietuvių kolonijas žinomų mūsų literatų grupė: Antanas Gustaitis, Stasys Santvaras ir svečias iš tolimosios Australijos, Pulgis Andriušis.

Jaukioje Neptūno klubo salėje vakaro programa tik po pertraukos pilnai patenkino susirinkusius, nes pirmoje dalyje gerokai šlubavo garso sistema. Publika, išsiilgusi dailiojo lietuviško žodžio, negalėdama aiškiai girdėti skaitomų eilučių, erzinosi. Tačiau antroje programos dalyje, pagerinus mikrofonus, atsirado taip svarbus ryšys su publika, ir nesklandumai greit buvo pamiršti.

Rengėjai ateityje turėtų ypatingai daug dėmesio kreipti į tobulą garso perdavimą, nes labai greit galima nuvilti publiką neduodant to, kas buvo pažadėta.

Literatus pristatė šios skrajojančios programos organizatorius Juozas Kapočius. Vakarą atidarė ALTS 6-tojo skyriaus pirmininkas Vincas Gruzdys, baigiamąjį žodį tarė ALTS Rytų Apygardos pirmininkas Algirdas Jonys, programą pranešinėjo Rima Mironienė. Po programos buvo gražus pabendravimas prie muzikos ir bufeto. Vakaro metu visuomenė turėjo progos įsigyti dalyvavusių literatų veikalų leidinius su įrašais.

Pietūs Šv. Andriejaus parapijos salėje

Spalio 6 šv. Andriejaus parapijos naudai atremontuotos salės atidarymo ir darbuotojų pagerbimo pietūs praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo arti 200 žmonių. Gautas pelnas paskirtas parapijos reikalam.

Pietūs buvo pradėti su malda, kurią sukalbėjo svečias iš Romos — prel. L. Tulaba. Vytautas Volertas, pasveikinęs susirinkusius, pristatė visus dirbusius prie salės atnaujinimo. Šv. Andriejaus parapijos klebonas kun. Jurgis Degutis visiem padėkojo.

Trumpą programėlę atliko jaunimas. Mergaičių kvartetas kuri sudaro Danutė Bakanaitė, Ingrida Gudėnaitė, Rasa Makarauskaitė ir Danutė Juzaitytė su gitara, padainavo keletą dainelių. Rimas Juzaitis akordeonu atliko melodijų pynę.

Nuotaika salėje buvo jauki, ir dar ilgai tęsėsi pokalbiai prie kavutės.

Šv. Andriejaus parapijos salė jau senai laukė remonto, bet išlaidos parapijai buvo neįveikiamos. Tada atėjo mintis salę tvarkyti savo jėgomis, bet kas apsiimtų tokį milžinišką darbą ir rūpestį? Ir štai Jonas Skladaitis pasisiūlė į pagalbą.

Paėmęs šį darbą į savo priežiūrą, pradėjo organizuoti talkas ir ruošti darbo planus. Pasižadėję talkininkauti vyrai, grįžę iš savo darboviečių, vakarais ir laisvalaikiu skubėjo parapijos salėn įvairiems darbams. O tų darbų rezultatai —puiki salė įtinkama minėjimam, pasirodymam, šokiam ir vaišėm.

Štai vyrai, kurių įdėtas darbas davė gražius rezultatus:— per 250 valandų išdirbo Antanas Peštenis ir Juozas Petronis; per 100 valandų — Vladas Bigenis, Jonas Gvazdinskas, Kazys Kaulinis, Povilas Makarauskas, Vytautas Muraška ir Vytautas Šuopys; per 50 valandų — Vincas Mickus, Jonas Morkūnas, Simas Šiugžda ir Jonas Starka; iki 50 valandų išdirbo Jurgis Adomonis, Juozas Ardys, Petras Didelis, Gediminas Dragūnas, Kazys Gasparėnas, Pranas Jakaitis, Juozas Klausa, Kęstutis Pliuškonis, Balys Raugas, Andrius Romanauskas, Gediminas Surdėnas, Povilas Šidlauskas, Antanas Šileika, Jonas Špakauskas, Liudas Tarvydas ir Vytautas Volertas. Arch. Jonas Stelmokas ir skulptorius Petras Vaškys talkininkavo savo profesinėmis žiniomis ir patarimais. O kiek darbo valandų, triūso ir rūpesčio įdėjo Jonas Skladaitis, tai tik vienas Dievas težino.

Ilgą ir sunkų darbą palengvino miela klebonijos šeimininkė Emilija Plavičiūtė, kuri su motinišku rūpestingumu gaivindavo darbuotojus, paruošdama jiem užkandžius.

Šv. Andriejaus parapijos salė visada liudys, ką galima padaryti pasiaukojimu ir darniu sutartiniu darbu. Lietuvių visuomenė džiaugiasi ir lenkia galvas prieš tuos, kurie tą darbą atliko.

Taip pat didelė padėka reiškiama už taip šauniai paruoštas vaišes mieloms ponioms: Antaninai Bigenienei, Bronei Gasparėnienei, Bronei Karaškienei, Janei Kaulinienei, Valerijai Makarauskienei, Marijai Raugienei, Bronei Volertienei ir klebonijos šeimininkei Emilijai Plavičiūtei, be kurios pagalbos sunku būtų apsieiti. Ponioms, aukojusioms pyragus, vyrams, dirbusiems prie kasos ir baro, ir visiems atsilankiusiems — irgi nuoširdus ačiū.

Philadelphijos ir jos apylinkių lietuviai yra patenkinti atlikę gražų darbą šv. Andriejaus parapijoje, kurioje yra Philadelphijos lietuvybės centras. Parapijos bažnyčioje laikomos lietuviškos mišios, salėje vyksta įvairūs subuvimai ir veikia šeštadieninė lituanistinė mokykla. Kleb. kun. Jurgio Degučio lietuviškų reikalų supratimas turėtų būti pavyzdys ir kitoms Philadelphijos lietuvių parapijoms.

Šeštadieninė mokykla

Vinco Krėvės vardo Philadelphijos LB šeštadieninė lituanistinė mokykla rugsėjo 14 pradėjo mokslo metus. Mokyklos aštuonis skyrius ir vaikų darželį lanko 57 mokinukai.

I-me skyriuje mokytojauja Vida Klemienė, II-me sk. —Stasė Kananavičienė, III-me ir IV-me sk. — Teresė Gečienė, V-me ir VI-me sk. — Danutė Surdėnienė, VII-me ir VIII-me sk. — mokyklos vedėja Reda Ardienė. Mokyklos chorui vadovauja Violeta Bendžiūtė, tautinius šokius moko Estera Bendžiūtė, darželį veda Darija Dragūnienė ir Gema Krevenaitė.

Pirmasis skyrius yra pats didžiausias mokinių skaičiumi. Mokslo metų bėgyje, mokykla numato išleisti savo laikraštėlį, suruošti Kalėdų eglutę, Vasario 16-sios ir Motinos dienos minėjimus.

Mokyklos gyvavimo reikalais rūpinasi tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja Jonas Vigelis. Atsiradus reikalui, mokytojus pavaduoti yra sutikę: Julija Jurskienė, Rima Mironienė, Vytautas Muraška ir Aldona Page.

Paminklas a.a. M. Milui

Rugsėjo 7 šv. Grabo kapinėse Philadelphijoje buvo pašventintas paminklas pernai mirusiam jaunam visuomeninkui a.a. Mingailai Milui. Į šventinimo apeigas atsilankė gausus būrys visuomenės. Mišias aukojo ir paminklą pašventino šv. Andriejaus parapijos klebonas kun. Jurgis Degutis. Mišių metu giedojo solistė Juzė Augaitytė. Prie paminklo prakalbą pasakė buvęs Philadelphijos LB pirmininkas Juozas Ardys.

Amžinos atminties Mingaila Milas aktyviai dalyvavo Philadelphijos lietuviškame gyvenime. Ilgą laiką buvo Philadelphijos LB valdybos narys, šeštadieninės mokyklos tėvų komiteto narys ir pirmininkas ir Lietuvių Muzikinės Namų Bendrovės prezidentas.

Mūsų dailininkai amerikiečių gyvenime

Skulptoriaus Petro Vaškio kūriniai yra išstatyti Philadelphia Council of Professional Craftmen draugijos narių parodoje, Art Alliance Galerijoje 'C', 251 South 18th gatvė, prie Rittenhouse Square sodelio. Paroda tęsis iki spalio 27 dienos. Lankymo valandos nuo 10:30 ryto iki 9 val. vakaro, sekmadieniais — nuo 1 val. popiet iki 6 val. vakaro. Įėjimas nemokamas.

Lietuviams gerai žinomas ir tarp amerikiečių išgarsėjęs dailininkas Romas Viesulas yra vienas iš trijų sprendėjų, atrenkant visos Amerikos dailininkų darbus 164-tai metinei parodai. Šią parodą kasmet rengia seniausia Amerikos meno institucija Pennsylvania Academy of Fine Arts. Paroda įvyks ateinančių metų sausio ir vasario mėnesiuose, Philadelphijoje.

Pašto ženklų paroda

Spalio 18, 19 ir 20 dienomis Sheraton viešbutyje, 17th ir J. F. Kennedy Blvd., Philadelphijoje, pietryčių Pennsylvanijos ir Delaware (SEPAD) Pabaltijo filatelistai surengė pašto ženklų parodą. Šioje parodoje su lietuviškais pašto ženklais dalyvavo filatelistai: Vladas Norkus-Norton, Raymond Užemeckis, Juozas Gudonis ir Walter Mameniškis.

S.M.J.

Žuvo Vietname

Brenford, Conn. Marinų kareivis Joseph (Butch) Naimo rugsėjo 14 žuvo Vietname. Buvo 19 metų.

Jis buvo sunkiai sužeistas prie Dung Ha, kai puolė Vietkongai. Iš ten nugabentas helikopteriu į ligoninės laivą, mirė nuo žaizdų. Vietname buvo nuo pereitų metų gruodžio 28.

Brenforde, Conn., baigė pradžios mokyklą ir išsikėlė į Kaliforniją. Buvo įstojęs į Miami universitetą Floridoje. Jo tėvai buvo kilę iš Marcinkonių.

Joseph Naimo

ŠVIETIMAS ŠV. ANTANO GIMNAZIJOJE

Šv. Antano gimnazijoje Kennebunkporte mokslas ir lietuviškas mokinių švietimas tvirtai įėjo į vėžes. Pamokos, organizacinė veikla ir kultūrinės pramogos laiko mokinius užimtus ir įvairina jų gyvenimą bendrabuty.

Moksleivių ateitininkų šventė ruošiama spalio 27 d. — Kristaus Karaliaus sekmadienį. Bus iškilmingos pamaldos ir akademinė dalis, kurioje naujieji ateitininkai duos įžodį. Šventėje dalyvauja taip pat Nekalto Prasidėjimo Seselių bendrabučio lietuvės moksleivės iš Putnamo. Šv. Antano gimnazijoje ateitininkų kuopą globoja mokyt. Augustinas Juodvalkis, dvasios vadas yra kun. Jonas Dyburys, O.F.M.

Po akademinės dalies 2 val. popiet įvyksta sol. Daivos Mongirdaitės koncertas. Gimnazija mokslo metų bėgyje mokiniams šviesti suruošia 4-5 aukšto lygio koncertus, kurių programą išpildo žymūs lietuviai solistai ir muzikai. Sol. Daiva Mongirdaitė šv. Antano gimnazijoje dainuoja antrą sykį. Jai akompanuoja gimnazijos choro mokytojas komp. Julius Gaidelis.

Dramos būreliui vadovauti pakviestas akt. Juozas Daubėnas, kuris teatro srity dirba gretimame Portlando mieste, Maine.

Tautinių šokių ansamblį šiemet moko Vytautas Bruzga iš Bostono.

Choro mokytojas jau trečius metus yra komp. Julius Gaidelis.

Skautų tuntą globoja skautininkas Mykolas Subatis iš Bostono, kuris į gimnaziją atvyksta kiekvieną savaitgalį. Jūrų skautai šiais mokslo metais turi gražų laivą. Skautų dvasios vadas — kun. Augustinas Simanas, O.F.M.

Koresp.

MENININKAI IŠVYKO Į AMERIKĄ

Spalio 15, antradienį, 1 val. p.p. iš Clevelando Hopkins tarptautinio aerodromo išskrido į P. Ameriką dainos ir poezijos rečitalių gastrolėm solistė Aldona Stempužienė, dramos aktorius Leonas Barauskas ir komp. Darius Lapinskas. Šias menininkų gastroles organizuoja ir finansiškai remia PLB valdyba ir P. Amerikos kraštų Lietuvių Bendruomenės.

Menininkai koncertuos Caracas, Valencijoje, Maracay, Bogotoje, Buenos Aires, Montevideo ir Sao Paulo.

Venezuelos sostinėje Caracas solistė A. Stempužienė atliks vieną koncertą amerikiečiam, kurį globoja JAV V-bės Departamento Informacijos Tarnyba. Lietuviam koncertai įvyks Valencijoje ir Maracay.

Bogotos valstybinio simfonijos orkestro vadovybė pakvietė komp. D. Lapinską diriguoti du koncertus miesto teatre, kurie įvyks spalio 25 ir 27. D. Lapinskas taip pat diriguos Urugvajuje Montevideo simfoninį orkestrą (lapkričio 8). Buenos Aires menininkai pasirodys televizijoje, lapkričio 3 koncertuos Lietuvių Centre ir lapkričio 4 San Martin teatre. Paskutinis šių gastrolių koncertas įvyks Brazilijoje, S. Paulo mieste. P. Amerikos lietuviai entuziastingai ruošiasi šiem lietuvių menininkų pasirodymam; tarpe koncertų planuojami įvairūs priėmimai, pasimatymai su įvairių kraštų žymiais asmenimis bei Lietuvos laisvinimo bylos populiarinimas.

Menininkai sugrįžta į JAV lapkričio 14.

ŽINIOS IŠ KANADOS

TORONTO, ONT.

Naujoji Kanados LB valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkas dr. S. Čepas, sekretorius K. Baronas iš Hamiltono, iždininkas Eug. Čuplinskas, kultūros reikalam St. Kairys, vicepirm. J. Simanavičius, vicepirm. švietimo reikalam L. Tamošauskas, politinio kom. pirmininkas B. Sakalas, jaunimo reikalam J. Čeponkutė ir G. Breichmanas.

Literatūros vakaras, spalio 6 surengtas Lietuvių Enciklopedijos leidėjo J. Kapočiaus, pasisekė visais atžvilgiais. Rašytojai ir poetai skaitė gerai ir turėjo didelio pasisekimo. Publikos prisirinko daugiau negu tilpo didžiulėj salėj. Autorių knygų pritrūko. Publika skirstėsi labai patenkinta. Tai buvo pirmas atsigavimas po atostogų.

Šv. Jono parapijoj išrinkta nauja parapijos taryba: V. Aušrotas, S. Pacevičienė, P. Bražukas, L. Rudaitis, N. Liačienė, J. Andriulis, inž. L. Garbaliauskas. Kitą tarybos dalį sudarys parapijos katalikiškos organizacijos.

Prisikėlimo parapijos katalikių moterų rengtos uždaros rekolekcijos, kurias vedė kun. marijonas J. Budzeika, praėjo su pasisekimu.

"Lithuanians in Canada" knyga, išleista Kanados šimtmečio proga, turi nemažą pasisekimą. Išplatinta virš 1,000 egz. Pastebėtina, kad lietuviai ją panaudoja kaip dovaną kitataučiam.

WINNIPEG, MANITOBA

Įdomią specialybę, kuri pas lietuvius pasitaiko labai retai, pasirinko jaunuolis J. Bartininkas. Jis universitete įsigijo mokslo laipsnį iš žuvininkystės mokslų ir paliktas prie universiteto siekti kitų mokslo laipsnių ir dirbti šioje šakoje.

LONDON, ONTARIO

Kun. J. Danielius, 84 metų, mirė spalio 7. Buvo pensininkas, bet domėjosi lietuvių reikalais.

IŠ VISUR

— **Kun. Alfonsas Butkus,** sulaukęs 45 m. amžiaus spalio 13 mirė Hilpolstein miestely, netoli Nuernbergo, V. Vokietijoje. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, Butkelių km., Tauragės apskrity. Baigė Tauragės gimnaziją. Kunigu įšventintas 1950 Eichstaette. Pastaruosius 10 metų sunkiai sirgo. Lietuvoje liko motina ir brolis, o Chicagoje sesuo, dantų gydyt. Julė Smilgienė su šeima.

— **Prof. dr. Justinas Pikūnas,** Ateitininkų federacijos vadas, skaitys paskaitą apie lietuvių katalikų orientaciją šių dienų pasaulyje Liet. Katalikų federacijos kongreso vakarienės metu, spalio 26, Jaunimo centre, Chicagoje.

— **Aloyzo Barono** dvi noveles ir straipsnį apie autorių, parašytą prof. dr. A. Klimo, Rochesterio universiteto profesoriaus, įsidėjo latvių žurnalas "Treji Varti" 10 numery. Žurnalas iliustruotas dail. P. Augiaus kūriniais.

— **Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos** studentai Romoje naujus mokslo metus pradėjo rekolekcijomis, kurias pravedė kun. Jonas Kuzmickis. Jis Anglijoje dirba lietuvių išeivių sielovadoje.

— **Australijos lietuvių** Adelaidės LB apylinkės valdybos iniciatyva pradėtas organizuoti lietuviškos muzikos archyvas. Archyve bus telkiami lietuvių kompozitorių kūriniai, liaudies muzikos, lietuvių menininkų ir ansamblių įrašai bei kita muzikinė medžiaga. Archyvo vadovybę sudaro: Kalibatas, Maželis, Arlauskas, Galatiltis, Grigonis.

— **Lietuvių Akademinis Sambūris** Montrealyje skiria septintą Vinco Krėvės vardo literatūrinę premiją 500 dol. sumoje už stipriausią 1966-1967 metais išspausdintą ir dar nepremijuotą grožinės literatūros veikalą. Jury komisiją sudaro: p. Jurkienė, dr. I. Gražytė, dr. H. Nagys (Lietuvių Rašytojų Draugijos atstovas), V. Akstinas (K.L.B. Montrealio seimelio prezidiumo atstovas), A. Kličius (Lietuvių Akademinio Sambūrio pirmininkas). Premijos įteikimas įvyks lapkričio 16 Montrealyje.

— **Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje** auklėtiniai: Matas Jarašiūnas (įsirašęs į Kauno arkivyskupiją), Kajetonas Sakalauskas (įsirašęs į Vilkaviškio vyskupiją) ir Jonas Liongas (įsirašęs į Panevėžio vyskupiją) priėmė diakonato šventimus. Diakonai Jarašiūnas ir Sakalauskas yra gimę Lietuvoje. Diakonas Liongas yra gimęs ir vidurinį mokslą išėjęs JAV. Visi trys rengiasi kunigo darbui Lietuvoje ar išeivijos lietuviškose parapijose.

— **JAV LB centro valdybos** nariai inž. Br. Nainys ir Dalia Tallat-Kelpšaitė tiria patalpų parūpinimo sąlygas kitais metais įvyksiančiam lietuvių mokslininkų suvažiavimui Chicagoje. Suvažiavimas numatytas šaukti Darbo dienos savaitgalio metu.

Kas norėtų skelbtis Darbininko prašomas skambinti: GLenmore 2 2923

Mielas lietuvi, paremk lietuvių pranciškonų pastangas pastatyti KULTŪROS ŽIDINĮ New Yorke. Įsigytas žemės sklypas Highland Blvd., Highland Parke, Brooklyn, N. Y. Baigiami ruošti pastatų planai. Laukiam talkos! — Aukas prašom siųsti lietuvių pranciškonų vienuolynui 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

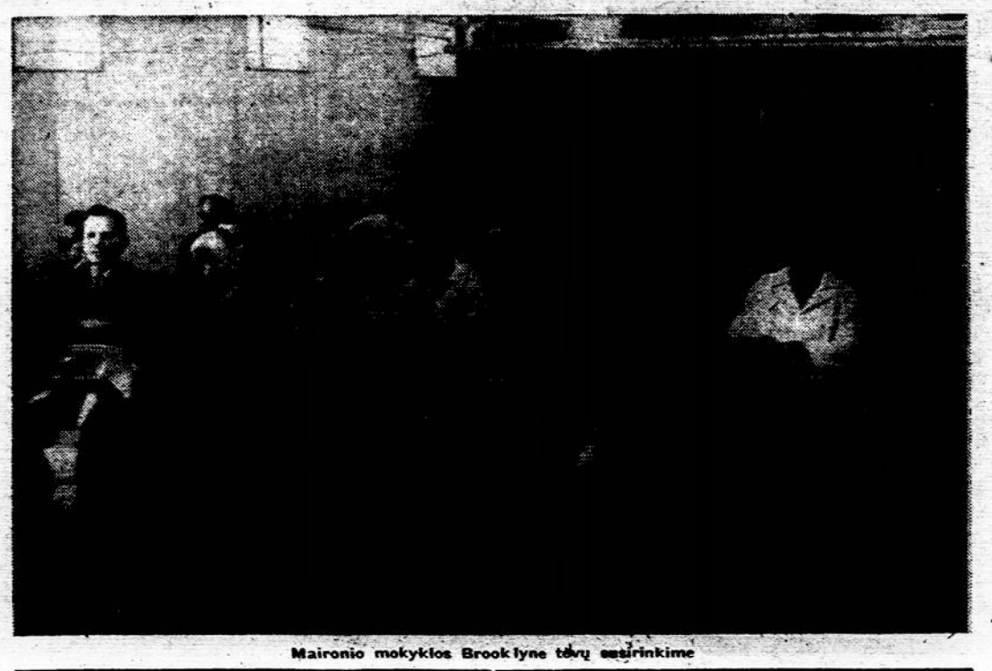

Maironio mokyklos Brooklyne tėvų susirinkime

KAPINĖM GRĄŽINAMAS LIETUVIŠKAS VARDAS

Chicagoje Šv. Kazimiero lietuvių kapinės turi jau savo vadovybę ir, be to, bus vadinamos tikruoju vardu. Kaip jau Darbininke buvo rašyta, prieš 15 metų kapinių vardas buvo sutrumpintas išmetant žodį "lietuvių". L. K. Federacijai prašant grąžinti kapinėms pilną vardą, Chicagos arkivyskupas kard. John Cody prašymą patenkino ir dar padarė pastabą, kad kapinių vardo pakeitimo reikalu arkivyskupijoje nebuvo niekada kalbėta; jei lietuviai nori, jie gali turėti.

Antras L. K. Federacijos prašymas — sudaryti komitetą kapinių reikalam — taip pat jau įgyvendintas. Jungtinį Šv. Kazimiero lietuvių kapinių komitetą sudaro šešios grupės: Chicagos arkivyskupijos atstovai — prel. F. J. McElligott ir J. F. Philbin; liet. parapijų klebonų atstovai — kun. Ed. Abromaitis — Kunigų Vienybės pirm., ir kun. J. Savukynas, MIC — vyčių dvasios vadas; L. K. Federacijos — dr. P. Jokubka ir dr. J. Jerome; LB-Alg. Regis ir V. Šilas; parapijų komitetų — T. Stankus ir R. Mack; kapinių sklypų savininkų atstovai — L. Giedraitienė ir A. Maggenti. Viso 12 asmenų. Pagal kilmę: 2 airiai, 7 JAV gimę lietuviai, 1 lietuvis emigrantas ir 2 lietuviai tremtiniai. **K. B.**

Lietuvių Fondas turi 2030 narių

Lietuvių Fondas šiuo metu turi 2030 narių ir 200 asmenų, kurie dar nėra pilnai įmokėję po 100 dol. Jie aukoja dalimis, ir greit bus pilnateisiais LF nariais.

Šiemet Lietuvių Fondas kultūros reikalam skiria 25,000 dolerių. Taip iki šiol jis bus įvairiem lietuviškiem reikalam paskyręs 65 tūkstančius dolerių.

Kiekviena paaukota LF suma yra atleidžiama nuo visų federalinių mokesčių (Tax Exempt Status: CHI-EO —64-272 Group 24). Kiekvienas asmuo savo testamente gali palikti bet kokį turtą ar pinigus LF, kuris įvykdys jo valią lietuvybės labui. Testamente reikia įrašyti: For Lithuanian Foundation incorporated under Certificate Nr. 17755 in the Office of Sceretary of Illinois State in 1962.

Lietuvių Fondas žada išleisti savo ženkliukus, kur bus pavaizduota ranka su liepsna, o liepsnos fone LF raidės. Taip pat numatomos išleisti ir nario knygutės.

Su rudeniu visose kolonijose organizuojami nauji LF vajai. Šiais Lietuvos nepriklausomybės sukakties metais į Lietuvių Fondą norima sutelkti pusę milijono dol.

GROTON, CONN.

Lietuvis į valstybės seimą

William Bartinik išrinktas respublikonų partijos kandidatu į Connecticut State Assembly. Jis tikisi laimėti. Gimęs St. Louis, Missouri. Tėvai gimę Lietuvoje, iš kur emigravo į Angliją, o iš ten į Ameriką. Motina mirė seniau, o tėvas — šiemet rugpiūčio mėn.

W. Bartinik yra Grotono miesto tarybos narys. Dažnai vietos laikraštyje skelbiami įvairūs jo planai — projektai. Dedamos jo fotografijos. Lietuviškai kalba vidutiniškai. Jis čia 10-tį metų tarnavo Coast Guards daliniuose, vedė ir, išėjęs į atsargą, pasiliko. Turi nemažą krautuvę. Jo sūnus teisininkas tarnauja kariuomenėje kapitono laipsniu. Turi dar dvi dukteris. Labai aktyvus respublikonų partijoje.

Jo žmonos brolis Peter Mariani, buvęs respublikonų vadas valstijos senate, kandidatuoja į Amerikos kongresą. Labai populiarus ir sveiko galvojimo politikas. Ginčuose (televizijoje) su dabartiniu kongresmanu demokratu St. Onge jis pasisakė už maldos grąžinimą į mokyklas, už atėmimą stipendijų studentam riaušininkam, prieš sustabdymą bombardavimo Vietname, kol komunistai nedaro nuolaidų. Dabartinis kongresmanas St. Onge galvoja priešingai.

Reikia tikėtis, kad apylinkių lietuviai palaikys savo tautietį Bartinik ir jo svainį Mariani.

Jurg. Ežer.

HARTFORD, CONN.

Dėl klubo veiklos

Jau bus ne pirmas rudenėlis, kai mūsų klube ramu, tartum "lokio ausyje". Jokių meniškų parengimų — koncertų, vaidinimų. Nieko nerengia nei klubiečiai, nei kitos organizacijos. Todėl savaitgaliai niūrūs ir nuobodūs.

Kai kurie mano, kad reikia pakeisti klubo vadovybę, senus pakeisti jaunais, bet maža tokių jaunos kartos klubiečių yra. Jaunieji neturi patirties lietuviškoje kultūrinėje veikloje.

Kai kurie klubiečiai jau numatė jaunos kartos kandidatą į klubo pirmininkus. Tai būtų dabartinis šv. Jono draugijos pirmininkas p. Radžiūnas. Jis turi ir daug patirties ir energijos. Jis nori ir šv. Jono draugiją įjungti į klubą ir tuo klubą ekonomiškai sustiprinti.

Šiuos žodžius rašąs jau seniai yra tos nuomonės, kad reikia klubą sustiprinti. Jis yra vienintelis Hartfordo lietuvių centras, kur savo vietos randa lietuviškos organizacijos. Kartais net amerikiečiai čia surengia balius, sušaukia posėdžius. Klubas yra gražus, ši rudenį naujai dažytas, grindys išvaškuotos. Malonu čia visiem užeiti.

Lietuvis su amerikiečiais

Žymus vietos prekybininkas A. Ustjanauskas, demokratų partijos veikėjas, prieš metus suorganizavo "One Hundred Club", kurio nariai yra Hartfordo bankininkai, pramonės žmonės, apdraudų bendrovių vadai. Jie kasmet moka nario mokesčio 250 dol. Klubo tikslas — teikti pašalpą pareigų metu žuvusiu policininkų ir gaisrininkų šeimom bei jų vaikam.

Šių eilučių autoriui teko dalyvauti, kai buvo įteikiamas 1000 čekis našlei, žuvusio policininko Lepmano žmonai. Tai buvo spalio 11 p. Ustjanauskų namuose, West Hartforde. Iškilmėse dalyvavo spaudos atstovai, aukšti policijos, gaisrininkų ir Conn. valstybės pareigūnai su žmonomis. Ada Ustjanauskienė visus pavaišino kava.

"One Hundred" klubas jau turi per šimtą narių. Šiais metais norima narių skaičių padidinti iki 125, o kitais metais pasiekti net 200 narių.

Klubas yra žinomas visam Conn. Jam priklauso turtingieji. Klubo sekretoriumi ir administratoriumi yra A. Ustjanauskas. Pirmininku yra bankininkas milijonierius E. Clayton Gengras.

Karo veteranai

Lietuviai, dviejų pasaulinių karų veteranai, rengia savo metinį banketą šio mėnesio gale. Taip pat metinį banketą rengia ir ramovėnai, kuriem vadovauja A. Maslauskas.

SLA 124 skyriaus nariai į apskrities suvažiavimą išrinko atstovus: Vaišnį, W. M. Chase -Čekanauską ir St. Brazauską. **VMK**

—•—

Literatūrinis parengimas

Spalio 26, šeštadienį, L.A.P. klubo salėje, 227 Lawrence St., Hartford, Conn., Lietuvos Veteranų S-gos Hartfordo "Ramovės" skyrius rengia įdomų literatūrinį vakarą. Pradžia 7 v. vak. Įėjimo auka suaugusiem 2 dol., moksleiviam 50 c.

Programą atliks iš Philadelphijos atvykstanti Vytauto Volerto paruošta literatūrinė grupė, kuri atliks rašytojų ir poetų raštu ištraukų pvne. Programoje dalyvauja: Dalia Jakienė, Virginija Majauskienė ir Bronius Balčiūnas; solo dainuoja Ona Pliuškonienė.

Po programos bus šokiai, o kas norės, galės pasivaišinti ir skaniais užkandžiais.

SVEIKINAM

Žibuoklių Sekstetas ir jo vadovas sol. Liudas Stukas sveikina naujai įstojusią gražiabalsę žibuoklę Genovaitę Mazurienę. Genovaitė yra Kearny lietuvių Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčios vargonininkė. Ši lietuvių bažnyčia visuomet pilnutėlė. Žmonės mėgsta Genovaitės gražų giedojimą.

Genovaitei mes linkim daug laimės.

ŽIBUOKLIŲ SEKSTETAS

Detroit, Mich.

Dievo Apvaizdos parapiją numatoma perkelti į kitą vietą. Bažnyčios statymo komitete klebonas kun. Mykolas Kundrotas pranešė, kad gautas naujas kunigas pagelbininkas — kun. Alfonas Babonas. Jis sutiko padėti parapijai šiuo svarbiu metu.

Dr. V. Majauskas sutiko sudaryti komitetą, kuris parapijai verbuotų naujus narius, dr. J. Pikūnas įėjo į statybos komitetą.

Detroito arkivyskupas John F. Dearden įsakė statybos komitetui: jei nori, kad užmiestyje pastatyta bažnyčia būtų grynai lietuviška, turi per metus laiko surasti daugiau lietuvių parapiečių ir gauti daugiau aukų. Dabartinės gautos aukos, jei skaitytume jas tik iš lietuvių, nepadengia bažnyčios išlaikymo išlaidų. Taip pat įsakė klebonui suieškoti kunigą, kuris gerai mokėtų lietuviškai. Kun. Alfonas Babonas iš New Yorko atvažiuos spalio 23. Tikėkime, kad viskas eis labai sklandžiai ir pajėgsime savo parapijos bažnyčią perkelti į kitą vietą ir ją išlaikyti savose rankose. **Dainius**

Palaidota Benedikta Raščiūnienė

Spalio 4 d. rytą savo namuose staiga mirė Benedikta Raščiūnienė. Ji buvo 64 metų amžiaus ir dirbo Wire Mold bendrovėje, Elmwoode, Conn., laukdama pensijos.

Pašarvota buvo Karlono-Molloy koplyčioje. Visas dienas aplankė daug žmonių — giminių ir pažįstamų — ir papuošė jos grabą ir koplyčios kambarį gėlių vainikais ir puokštėmis.

Pirmadienį, spalio 7, buvo atlydėta į Šv. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčią ir čia atlaikytos mišios ir kitos gedulingos pamaldos. Palaidota Šv. Benedikto kapinėse, Bloomfielde, Conn.

Velionė paliko vyrą Joną, gyven. Hartforde, sūnų Vytautą su šeima, gyv. Wethersfielde, Conn., dukterį Kristiną Šerkšnienę su šeima, gyv. East Hartforde, Conn. seserį Eleną Bakulienę, gyv. East Hartforde, Conn., dvi seseris ir brolį okupuotoje Lietuvoje, ir tris vaikaičius (anūkus).

J. Bernotas

Pitono tarnyba

Indonezijos salų gyventojas Subanga miške atrado mažutį pitoną ir nutarė jį išauginti.

Pitonas išaugo, dabar turi 6 metrus ilgio ir sveria 140 kilogramų.

Šeimininkas išdresiravo jį: pitonas pašauktas įlipa į kokoso palmę ir krato ją, kol ant palmės nebelieka nė vieno riešuto.

PADĖKA

Jau du mėnesiai nuriedėjo amžinybėn nuo mano brangaus brolio kun. dr. Vlado Goro mirties, o aš vis tylėjau liūdesio slegiama, lyg būčiau visus pamiršusi. Netiesa! Nė vieno nepamiršau. Prisimenu visus, kurie padėjo man. Šiandien mano vienintelis troškimas visiem padėkoti už viską.

Netekusi savo mylimo brolio ir pasilikusi šiame krašte vienų viena, be savųjų ir giminių, tariu nuoširdų ačiū visiem, kurie padėjo man skausmo ir liūdesio valandoje, o ypač kun. dr. Adomui Pupšiui, padėjusiam tvarkyti visus laidotuvių reikalus. Dėkoju savo ir brolio pažįstamiems bei draugams, kurie aplankė sergantį Westerly ligoninėje, meldėsi už jo vėlę, lankydami jį ponios Show laidotuvių koplyčioje, ar dalyvaudami liturginėse apeigose Sopulingosios Dievo Motinos bažnyčioje, Kearny. Mano gili padėka tebūnie visiem dvasiškiams, kunigams ir vienuoliams, dalyvavusiems sekmadienio vakare gėdulingose pamaldose, ar pirmadienį laidotuvių mišiose bei kapinėse. Labai nuoširdus ačiū klebonui Domininkui Pociui ir kunigam: Smilgai, Railai ir Pupšiui už koncelebruotas gedulingas mišias; kun. dr. Zenonui Smilgai už pasakytas mintis-pamokslą.

Negaliu pamiršti ir mielųjų lietuvių iš New Haven, kurie mylėjo mano brolį ir laukė jo kasdien sugrįžtant iš Westerly ligoninės. Gaila! Jie nesulaukė jo daugiau. Mano nuoširdus ačiū kun. A. Zanavičiui, lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonui New Haven, už iškilmingas gedulingas mišias, paaukotas už mano brolio sielą, ir visiem jose dalyvavusiems lietuviams ir kitiems jo artimiesiems. Taip pat dėkoju poniai Vaišnienei už pateiktus spaudai turiningų minčių straipsnelius, apibūdinančius mano brolio tautinius ir kunigiškus bruožus.

Dar kartą nuoširdžiai dėkoju visiem už maldas, prašytas mišias, dalyvavimą šermenyse ir laidotuvėse, man asmeniškai ar spaudoje pareikštas gilias užuojautas ir paaukotą laiką padedant man tvarkytis. Ačiū.

Marija Goraitė

Lėlių ligoninėje

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

—•—

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

AR GALI PAKEISTI TESTAMENTĄ

Klausimas

Mudu esame senyvo amžiaus ir šeimos neturime. Esame surašę pas advokatą savo testamentus. Visą gyvenimą abu dirbome, mažai teišleidome, todėl turime pusėtinai sutaupų. Testamentai yra taip surašyti, kad vienam iš mūsų mirus, viskas atitenka gyvajam. Visos sutaupos yra bankuose abiejų vardu. Kiekvienas galime ir įdėti ir išimti pinigų. Toliau testamentuose pasakyta, kad tas, katras vėliau mirsime, paskirstys turtą į dvi dalis: viena dalis eis jo giminėms, kita — mano giminėms. Viskas, rodosi kuo geriausiai surašyta. Abu sutinkame, kad taip turės būti.

Dabar sužinome, kad kiekvienas žmogus, surašęs savo testamentą, gali jį bet kuriuo laiku pakeisti. Tai, jei aš numirčiau pirma, mano vyras galėtų tą testamentą perrašyti ir visą mudviejų taip sunkiai uždirbtą ir sutaupytą turtą palikti savo, o ne mano, giminėms. Vyras sako, kad jis to niekuomet nepadarytų, bet aš turiu abejonių, nes jis mano giminių niekuomet nemėgo ir visuomet savuosius palaiko. Labai prašau man patarti, ar yra koks būdas apsisaugoti nuo tokio galimumo? Jei yra, ar galima apseiti be advokato. Jei ne, tai, nuėjus pas advokatą, kaip jam paaiškinti. Man yra sarmata pasakyti, kad nepasitikiu savo pačios vyru, su kuriuo jau gyvenu virš 40 metų.

Žmona, Indiana

Atsakymas

Teisybė, kad kiekvienas asmuo, kol gyvas ir savo reikalus supranta, gali pakeisti savo testamentą. Tačiau jei Tamsta esi išgyvenusi su savo vyru 40 metų ir neturėjai progos patirti, kad jis yra nepatikimas arba neteisingas žmogus, man atrodo, kad Tamsta be pagrindo jį įtari. Dažniausiai vyras arba žmona, kuris žadėjo savo "antrajai pusei" testamento nekeisti, laikosi savo žodžio. Pasitaiko, žinoma, ir kitaip.

To išvengti nėra lengva. Galima sudaryti "sutartį", kurioje nurodoma, kad kiekviena "pusė" sutinka savo testamentą taip sudaryti, kad mirties atveju, viskas pasilieka antrajai pusei **su sąlyga,** kad antrajai pusei mirus, turtas būtų paskirstomas "sekančiai". Ir tik **pasirašius tą sutartį,** sudaryti pačius testamentus. Tokiu būdu nekiltų klausimo dėl teisiniai vadinamo "consideration". Tamstos mirties atveju, egzistuojant tokiai sutarčiai, Tamstos giminės būtų geresnėj pozicijoj reikalauti savo "dalies". Beje, prieš iškeliant šį reikalą, patarčiau Tamstai gerai pagalvoti, ar iš viso apsimoka jį iškelti. Jei Tamstos vyras yra nusistatęs "ir be sutarties" laikytis savo Tamstai duoto žodžio, jis turėtų pilno pagrindo įsižeisti dėl Tamstos jam rodomo nepasitikėjimo. Kartais neapsimoka šaukti vilko iš miško.

A. U., Connecticut

Žinoma, Tamsta privalai mokėti paveldėjimo mokesčius. Man teko daug kartų pabrėžti, kad mokesčiai **mokėtini,** jei pinigai ir buvo laikomi bendroj sąskaitoj (joint account). Nors Tamsta ir pažįsti daug žmonių, kurie išėmė pinigus iš banko ir mokesčių nemokėjo, — aš Tamstą galiu užtikrinti, kad jie **privalėjo** mokesčius mokėti. Jei jie "rizikuoja", kaip Tamsta sakai, ir mokesčių nemoka, — tai yra jų reikalas. Aš niekam nepatarčiau to daryti.

Waterbury, Conn.

Lietuvaitė gavo Vyčių garbės ordiną

Spalio 6 4:30 v. popiet Harten House svetainėje Waterburio lietuviai susirinko pagerbti lietuviškų organizacijų veikėjos, Šv. Juozapo parapijos choro pirmininkės M. Andrikytės.

Prie jaukiai paruoštų stalų rinkosi jos draugai, giminės ir kiti dalyviai atžymėti M. Andrikytės trigubos šventės, tai yra, gimimo dienos, po ilgos ligos ji pirmą kartą išėjo į viešumą ir svarbiausia — jai įteiktas vyčių garbės medalis.

Vaišės pradėtos malda, kurią atkalbėjo Waterburio naujasis klebonas kun. Jurgis Vilčiauskas. Kiek vėliau atėjęs visų dalyvių šiltai buvo sutiktas kongresmanas John Monagan, kuris atsilankė su žmona. Po to pobūvį pradėjo komp. A. Aleksis, savo kalboje nušviesdamas M. Andrikytės lietuviškos veiklos kelius vyčių ir kitose organizacijose. Dar kalbėjo J. Monagan, prisimindamas Waterburio lietuviškus parengimus ir jose vis dalyvavusią M. Andrikytę. Ponia Monagan savo kalboje pažymėjo, kad malonu būti lietuvių tarpe. Ypatingai tokių kaip p. Andrikytė.

Dar sveikino to vakaro vadovė Br. Ortlieb, parapijos choro atstovė ir kt. Pobūvis baigėsi vakaro dalyviam giedant vyčių himną. Tuo metu jo autorius komp. A. Aleksis prisegė M. Andrikytei garbės ženklą.

Gauta daug telegramų ir laiškų. Buvo tik perskaityta vysk. Brizgio, Lietuvos atstovo Juozo Kajecko, "Muzikos Žinių" red. Mamaičio, anglų spaudos atstovės A. Žemaitis. Su sveikinimais buvo įteikta ir daug dovanų, tarpe kurių ir lietuviško gintaro. Pobūviui baigiantis, sukaktuvininkė šiltai dėkojo susirinkusiem svečiam pabrėždama, kiek jėgos ir sveikata leis — dirbsiu ir aukosiuos Dievui ir mielai tėvynei Lietuvai. **K.Č.**

Tel. (212) 497-8865
Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

1. **Lietuvos Senos ir Naujos Dainos:** Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievuže, Augu pas tėvelį, Stikliukėlis.

2. **Suk, Suk Ratelį,** Vilniaus tautinio choro ir solistų įdainuota 14 liet. dainų: Suk, suk ratelį, Stok ant akmenėlio, Palankėj, Bernelis tinginėlis, Mergaičių daina, Nida, Festivalinis valsas, Šėriau, šėriau sau žirgelį, Žaliojoj lankelėj, Melžėjėlės ir meistreliai, Dainelė apie tiltą, Per šilelį jojau, Naktigoniai ir Ramunėlės.

3. **Kur Banguoja Nemunėlis,** Sol. Algirdo Brazio, įdainuota 16 liet. kūrinių: Kur banguoja Nemunėlis, Suvlitas, Patekėk aušrine, Siuntė mane motinėlė, Pilu stiklelį, Kur bakužė samanota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Aria iš op. "Gražina", Tėve Mūsų, Sveika Marija ir Šventa Naktis.

4. **Lietuvos Kanklės:** O. Mikulskienei vadovaujant įgrota: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motulę, Rugučiai, Lenciūgėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Siuntė mane motinėlė, Kepurinė, Per girią, girelę ir Sveikas Jėzau.

5. **Težydi Vėliai Lietuva,** Lietuvos Vyčių choro, vadovaujant muz. Faustui Stroliai, įdainuota 17 lietuviškų dainų: Eisim girion, Beaštanti aušrelė, Vištos, Oi, motinėle, Mergaitė, Kas tas miežio grūdas, Gieda gaideliai, Per Klausučių ulytėlę, Laisvųjų daina, Man liūdna, Daina, daina, Vežė mane iš namų, Šią naktelę, Tu, mano motinėle, Pasisėjau žalią rūtą, Sėdžiu po langeliu ir Vyčių himnas.

6. **Lietuvos Aidai.** Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Aguonėlė, Siuntė mane motinėlė, Palankėj, Laisvės varpo daina, Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokama tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Norį įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridedama 50 c.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS PAPIGINTOM KAINOM

Keturios ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

1. **Tėvynės Meilė Nemari,** A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktuže rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na, tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langelio, Oi berneli vienturi ir Vakaras.

2. **Lietuvių Tautiniai šokiai,** Švedo ansamblio ir Aitvarų kvarteto -14 liet. šokių: Aštuonytis, Landutė, Lenciūgėlis, Sukčius, Linelis, Jevaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakaruškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis.

3. **Žibuoklės,** L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 liet. dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėle, pasakyk, Aunu, aunu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarėlis, iš op. "Birutė" Sesutėlės — lelijėlės ir iš op. "Dana" moterų choras.

4. **"Lietuvos Atsiminimų" 25 m. Jubiliejaus koncertas:** su solistais ir choru įdainuota: Tėviškės namai, O, ramybe, Oi berneli vienturi, Avietėlė, Myliu tave, Man ne vistiek, Palikta šalis, iš op. "Eglė žalčių karalienė", Lietuva, iš op."Gražina". Taip pat "Dominikas ir Motiejus, ir jų draugas Timotiejus".

Šios 4 lietuviškos muzikos ilgo grojimo plokštelės gaunamos už penkis dol. Paskiros plokštelės kaina 1.50 dol. Šių plokštelių yra nedidelis kiekis (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol.). Norį įsigyti prašomi kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Prisiuntimui pridedama 50 centų.

FAITH
Universal šermenineje laidotuvės yra tikėjimo paliudijimas.
"Praying Hands" by Albrecht Dürer
universal
FUNERAL CHAPEL, INC.
82nd Street at Lexington Avenue
Ray Kerbelis, Dir.
PL 3-5300

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.
Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 111227
Tel. 894-4188

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

Mykolas ir Veronika Vaičiūnai, Darbininko skaitytojai, spalio 12 atšventę 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

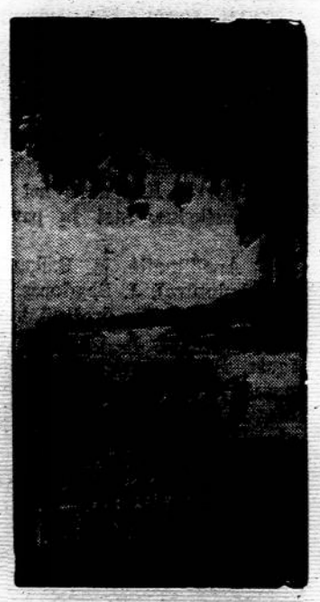

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuviai pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: **Lithuanian Reader for Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

NAUJA KNYGA

"Awakening Lithuania", profes. J. Stuko parašyta knyga, išleidžiama antra laida su minkštais viršeliais. Knygos kaina — 3 dol. Šiais laisvės kovos metais su kietais viršeliais parduodama už 4 dol. Knygoje aprašomas lietuvių tautinis atgimimas. Parašyta anglų kalba. Galima gauti pas autorių: 1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J., 07205.

Jei planuojate ką pirkti ar dovanoti — pirma gaukite katalogėlius apie rašomas, skaičiavimo mašinėles, radio, TV, magnetofonus ir kit. vokiečių ir vietinių firmų gaminius su labai sumažinta kaina. Klauskite: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

RADIJO PROGRAMOS

Lietuvos Atsiminimų Radio Valanda NEW YORKE
šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 Kil. 97.9 Mg. Fm. Direktorius Dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

Laisvės žiburys — NEW YORK — Lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjai: Antanas Mažeika VI 5-6332 ir Romas Kezys TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER BROCKTON,
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
FM bangomis 105,7 MC
meg. iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

LIETUVIŠKŲ MELIODIJŲ RADIO VALANDA
girdima kiekv. šeštadienį 3 - 4 p.p. iš Detroito stoties WJLB-AM - 1400 kilo. Pranešėjai: Patricia Bandza ir Algis Zaparackas; vedėjas — Ralph Valatka, 15756 Lesure, Detroit, Mich. 48227; tel. 273-2224.

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
62 Shady St. W. Pgh., Penna. 15228
Tel. 563-2754
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 kilocycles
BENDRUOMENĖS BALSAS
1203 Green St., Phila, Pa. 19123
PO 5-0932
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:25 iki 10:30 ryto

Negyvenkite nematydami, kas darosi lietuviškame pasaulyje!
DIENOS
ILIUSTRUOTAS LIETUVIŲ KULTŪROS IR VISUOMENĖS GYVENIMO ŽURNALAS
Užsisakykite žurnalą LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, Calif. 90029
Telefonas: 664-2910
PRENUMERATOS KAINA:
metams — $8.00
Atskiro nr. kaina 80¢
supažindina skaitytoją su visų lietuvių organizacijų veikla, visų Lietuvos laisvinimo veiksnių darbais ir žygiais, lietuvių kultūrininkais, veikėjais, menininkais, senosios ir naujosios imigracijos žymiaisiais asmenimis ir kt.

TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

THE TOWNHOUSE — 860 Arnold Ave. Point Pleasant, N.J. A new resident hotel for those over 65. Maid service & 3 meals daily (201) 899-0575, or write: 3601 Herbertsville Rd. Point Pleasant, N.J.

GENERAL COLLISION & INSURANCE WORK
412 90th Street Brooklyn
Bet. 4th and 5th Aves.
Expert fast clean work — Call TE 9-0161 — ask for JOE SCIOSCIA.

RAD'S MOVERS
2 MEN and VAN
REASONABLE RATES
LOCAL MOVERS
Call 649-1004

TRUCKING on Contract Basis — $250 to $300 per week Manhattan and L.I. City only. Same day service. WILLIAM BURKE TRUCKING CO. 507 W 52nd Street N.Y.C. — LT 1-7458

DWAN AUTO BODY INC. Reliable expert repairs on collision damage body & fenders, painting, estimates for insurance. Open 5½ days a week 1404 Blondell Ave. TA 3-8755 or TA 3-8003 — ask for Frank Toscano.

EXP OPERATORS ON DRESSES
Steady, nice working conditions, Work near Home
BARON DRESS
402 5th Ave Bklyn, Tel. 768-5206

BOOKKEEPING OR AUDITING SERVICE for your Payroll and Income Taxes ALGRESS BUSINESS SERVICE 120-11 237th St. Cambria Hts. Serving Brooklyn, Queens and Long Island. Call: 528-4966

JOHN COESTER — Qualified Licensed Contractor for office, store, restaurant and home improvements We do excellent work, reasonable prices. Call for free estimates — VI 9-5803

DISPLAY

B. COLEMAN JONES
INTERIOR DESIGNER
372 Central Park West
New York City
Call 866-6305
We Take Pride in Our Work

ALICIA
BEAUTY SALON
Late Nite Thursday and Friday
We make women beautiful
394 Utica Ave., Brooklyn
Tel. 771-8590 Open Sunday

WHITE PLAINS
FOR HONEYMOONERS
A Home Away from Home. Everything for the Honeymoon Couple. Catholic Church nearby. Call (914) WH 8-5351 — Mrs. Campbell.

NURSING HOME

SHANES HOME FOR ADULTS
Owned and operated by Registered Nurse, good food, home cooking — Catholic Church within walking distance Upstate N.Y. Call (607) 397-5121 or write 10 Cook Street Worcester, N.Y.

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasaulyje
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK
Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"
ALFRED W. ARCHIBALD
President
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Skilma ir adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš $132,000,000
Current dividend 5% on all accounts.
Dabar moka 5% už visų rūšių taupomus pinigus.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1968 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $7.00

Už kalendorių $.....

Siunčiu už prenumeratą $.....

Spaudai paremti $.....

H. W. MALE

MEN—GUARDS full and part time immediate employment Peckskill - Ossining area steady all year round no exp and no agency fee apply in person 9 AM - 5 PM or call collect 914 - 452-2450 — Interstate Security Service 62 Market St. Poughkeepsie N. Y.

WOMEN work near home, will train light factory work 7 AM to 3:30 PM and 3:30 PM to Midnight. Premium pay for eve shifts — Cosmetic Firm — air conditioned. Liberal benefits, near 241 St. Subway
NICE PAK PRODUCTS INC.
150 North McQuesten Pkwy.
Mt. Vernon, N.Y.

H. W. FEMALE

OPERATORS EXPD.
Singer mach. - for ladies robes
Steady - good pay - Union benefits
ALLEGRO GARMENTS INC.
3611 14 Ave. Brooklyn TR 1-0818
Work near Home

Work near home **EXP. OPERATORS ON HAIR PIECES** — steady work, nice working conditions. CARUSEL PRODUCTS 9 White Street, Bklyn. Call 497-1000 ask for Mr. Ramon.

EXP STITCHER
For General Factory Help
Day shift steady nice working conditions REX VENETIAN BLIND CO. 18 Fellows Street Boston Mass. 617 - 427-0402

LAISVĖS KOVOS METAIS

Kviečiame talkon DARBININKUI

DARBININKO administracija iš savo pusės daro visa, kad nereikėtų laikraščio kainos kelti. Palyginus su pirmąja kaina prieš 50 metų, DARBININKO prenumerata šiandien turėtų būti triguba — apie 10 dol. Tuo tarpu DARBININKO skaitytojai gauna laikraštį už 7 dol. Tai pigiausias mūsų laikraštis.

Norėdama ir toliau už tą kainą DARBININKĄ išlaikyti, administracija šaukiasi talkos. DARBININKUI reikia naujų skaitytojų. Jų galima rasti, tik reikia pasiūlyti DARBININKĄ užsisakyti.

Tam tikslui dabar *skelbiamas DARBININKO vajus ir naujiem skaitytojam daroma nemaža nuolaida.*

Kas prisiųs 2 dol., DARBININKĄ gaus iki šių metų pabaigos. Kas prisiųs 7 dol., gaus 1968 ir 1969 metam. Kas suras 5 naujus prenumeratorius, gaus dovanai lietuviškų knygų už 10 dol.

Kviečiame užprenumeruoti DARBININKĄ sau arba artimiesiems, kurie DARBININKO dar neskaito. Paraginkite draugus bei pažįstamus, kad užsiprenumeruotų papigintai arba prisidėkite auka, kad galėtume siuntinėti tiem, kurie nori skaityti, bet negali užsimokėti. Administracija gauna nemažai tokių prašymų iš kitų kraštų ir pačios Amerikos.

DARBININKO skaitytojų talka šiais 1968 reikšmingais metais surasti naujų skaitytojų padės administracijai ilgiau išsilaikyti nekeliant DARBININKO prenumeratos. Jei kiekvienas pasiryš prisidėti prie vajaus ir paieškoti naujų skaitytojų, nebus sunku to pasiekti.

Palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedama ši atkarpa.

Prašome iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

DARBININKAS — 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Prašau siųsti DARBININKĄ ..... metam

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Laikraštį užsakė .....

Siunčiu už prenumeratą $....., aukų $..... Viso $.....

DARBININKAS

Visuomenynas GL 5-7069
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

N. Y. Lietuvių Filatelistų D-ja Darbininko koncerte kiekvienai choro dalyvei studentei parūpino prisegamų raudonų rožių prie baltų suknelių. Tuo buvo pagerbtas vienmintis kun. B. Jurkšas, Toronto Prisikėlimo parapijos choro vedėjas. Kun. Br. Jurkšas be choro vedėjo ir kitų pareigų randa laiko pasišvęsti lietuviškai filatelijai. Jo iniciatyva Toronte ruošiama Baltijos valstybių filatelinė ir numizmatikos paroda ryšium su tų valstybių 50 metų nepriklausomybės atstatymu ir pirmųjų pašto ženklų išleidimu. Paroda įvyks lapkričio 2-3 Prisikėlimo parapijos salėj. Jau išleisti gražūs vokai. Kalami bronzos ir sidabro medaliai, kurių vienoj pusėj bus Laisvės statula (skulptoriaus Zikaro), antroj Kanados valstybinis simbolis Klevo lapas ir Lietuvos Gedimino stulpai.

N. Y. Lietuvių Filatelistų D-jos nariai siunčia savo eksponatus. Kai kurie nariai važiuoja ir dalyvaus parodoje.

Amžinojo rožančiaus draugijos laimėjimų vakaras įvyksta spalio 27, sekmadienį, 2:30 val. popiet Apreiškimo parapijos salėj. Įėjimo auka tik 75 centai.

Už a.a. Joną Veršelį, jo mirties sukakties progą, mišios bus spalio 26 d. 9:30 v.r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Giminės, draugai ir pažįstami prašomi dalyvauti pamaldose ir pasimelsti.

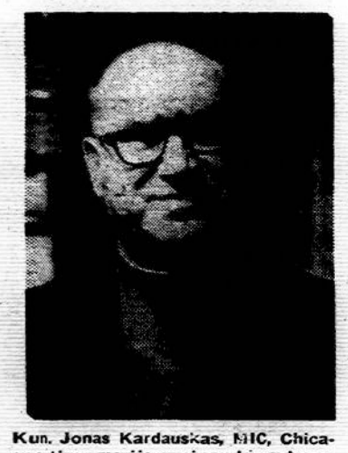

Kun. Jonas Kardauskas, MIC, Chicagos tėvų marijonų vienuolyno ekonomas, spalio 21 lankėsi Darbininko redakcijoje ir spaustuvėje.

LIETUVLOS VYČIŲ VEIKLOS

Bayonne, N. J. — N. Y. ir N. J. apskritis rengia šokius spalio 26 vakaro Šv. Mykolo parapijos salėje. Atskiros kuopos pasirodys su savo kabaretiniais numeriais. Parengimui vadovauja Dorothy Dutkus iš Patersono kuopos. Įeinant aukojama 3.50 dol. Pradžia 7 v.v.

F.V.

— **Į New Yorko lietuvių komitetą** už Nixoną šalia iniciatorių dar įsijungė Z. Dičpinigaitis, R. Kazlas, D. Pumputis, N. Umbrazaitė, P. Wytenus, dr. M. Žukauskienė ir V. Radzivanas.

Maironio šeštadieninė mokykla kiekvienais metais rengia savo Kalėdų eglutę. Tai didžiausia mokyklos šventė, į kurios programą įtraukiama beveik visi mokiniai. Šiemet be tradicinės Kalėdų dalies —kalėdinių giesmių, eilėraščių — rengiamasi pastatyti pasaką — "Miegančiąją gražuolę".

Elena Vizbarienė, iš Woodhaveno, nuo rugsėjo 15 iki spalio 15 važinėjo po Pietų Ameriką. Buvo Brazilijoje, Urugvajuje, Argentinoje. Ten aplankė bičiulius, pažįstamus, dalyvavo vestuvėse.

Julitos Venckuvienės —madų piešėjos — dviejų sukurtų suknelių piešinius įdėjo Sunday News sekmadieninės laidos spalvotoje sekcijoje prie Gimbels firmos reklamos.

Už a.a. inž. Leoną Šušį, minint jo mirties trijų mėnesių sukaktį, spalio 24, ketvirtadienį, 8 val. ryto bus aukojamos mišios šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčioje, Elizabeth, N. J.

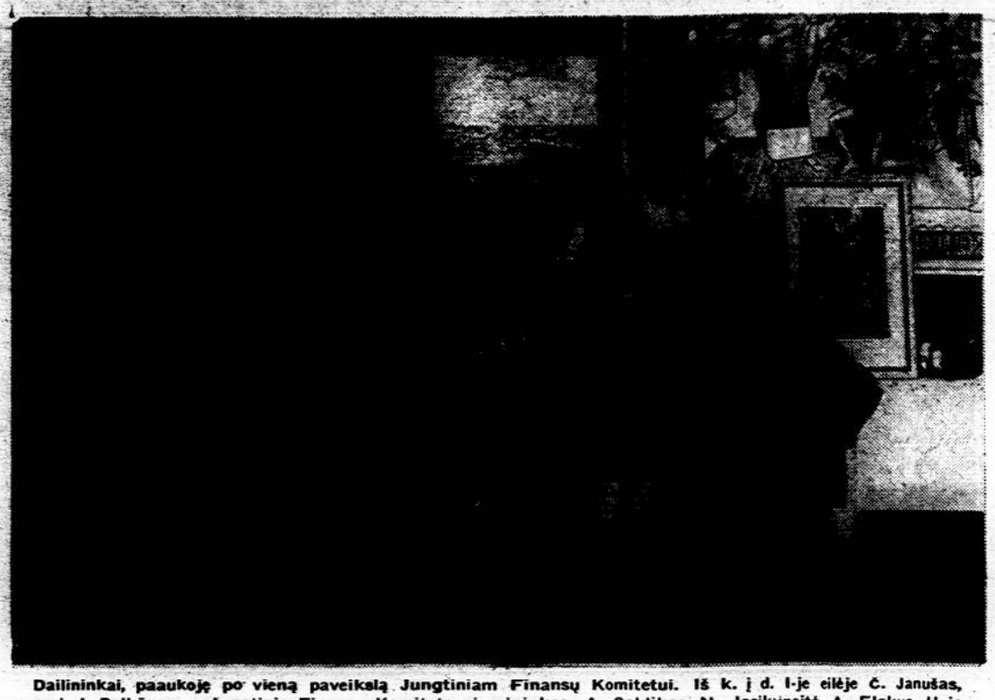

Dailininkai, paaukoję po vieną paveikslą Jungtiniam Finansų Komitetui. Iš k. į d. I-je eilėje Č. Janušas, prel. J. Balkūnas — Jungtinio Finansų Komiteto pirmininkas, A. Galdikas, N. Jasikynaitė, A. Elskus, II-je eilėje — J. Bagdonas, J. Rūtenis, V. Ignas, J. Juodis.

Jungtinis Finansų Komitetas pristato dailininkų paveikslus

Jungtinis Finansų Komitetas, kuris visokiais būdais renka aukas, rengia didelę loteriją. Dailininkai paaukojo paveikslus, kurie bus išleidžiami laimėjimam.

Tie paveikslai ir buvo sunešti, susiųsti. Maspetho lietuvių parapijoje spalio 13 buvo iškabinti ir pristatyti visuomenei. Ta proga Jungtinis Finansų Komitetas sušaukė spaudos konferenciją. Be spaudos atstovų, dar pasikvietė bendruomenės veikėjų. Viso susirinko apie 50 asmenų.

Kas nuveikta

Prel. J. Balkūnas, Jungtinio Finansų Komiteto pirmininkas, padarė trumpą komiteto darbų apžvalgą. Jis kalbėjo aiškiai ir konkrečiais faktais. Pažymėjo, kad pradžioje dėl Jungtinio Finansų Komiteto būta nesutarimų iš politinių veiksnių pusės, bet vėliau viskas išsilygino. Šiais jubiliejiniais metais lėšų telkimas buvo patikėtas Jungtiniam Finansų Komitetui.

Komitetas nebuvo numatęs organizuoti savo skyrių kitose lietuvių kolonijose, bet susitarė su LB skyriais, kurie praktiškai rinko aukas ir platino komiteto išleistus vokus, ženkliukus, automobilio užklijas. Taip pat jie platino ir dailininkų paveikslų loterijos bilietus. Kai kurios apylinkės šį darbą vykdė gana sklandžiai, kai kur, atrodo, nesuprato paties reikalo.

Taip pat kolonijom buvo nustatyta kvotos. Yra kolonijų, kurios savo kvotą išpildė, kitos gerokai įpusėjo. Trečiąją grupę sudaro, kur kvota vos vos pradėta.

Metai jau baigiasi, tai noris suaktyvinti aukų rinkima. Buvo užsibrėžta surinkti 100,000 dol. Jei nepasisektų pasiekti tos sumos, tai reikia bent arčiausiai priartėti prie jos. Visos aukos eina lietuvių kultūros ir Lietuvos laisvinimo reikalam.

Kalbėdamas toliau, prel. J. Balkūnas išryškino lietuviškąjį dosnumą. Lietuviai negaili pinigų konkretiem reikalam bei konkretiem darbam. Šiais jubiliejiniais metais lietuviai gana dosniai parėmė kaip tik tokius konkrečius reikalus. Štai tautinių šokių šventė Chicagoje operavo su 70,000 dol. suma, PLB seimas New Yorke su 30,000 dol., Altas iš Vasario 16 minėjimų gavo apie 30,000 dol. Jubiliejinės skautų stovyklos sąmata sudarė apie 70,000 dol. Lietuvių Fondas šiais metais padidėjo visu 100,000 dol. Su kitais mažesnio masto fondais bei parengimais lietuviai bus sudėję aukų apie 300,000 dol.

Dėl to visai be pagrindo yra verkšlenimas, kad laisvojo pasaulio lietuviai yra abejūs lietuviškiem reikalam.

Kalbėdamas apie dailininkų suaukotus kūrinius, prelatas pažymėjo, kad bendra jų vertė yra apie 6,000 dol. Viso suaukota 30 darbų, iš jų 28 paveikslai ir 2 skulptūros.

Diskusijų metu buvo iškelti klausimai, kaip suaktyvinti aukų rinkimą. Iki šiol surinkta 20,000 dol. Iš jų sumokėta LB Kultūros Kongreso nuostoliai — 7,000 dol.

Rudens metu visose vietovėse bus suaktyvintas aukų rinkimas, platinamos laimėjimų knygutės. Pati dailininkų paveikslų loterija bus metų gale. Ta proga paveikslai bus išstatyti viešai. Bus surengta paroda.

Dailininkai, paaukoję paveikslus

Iš visos Amerikos ir Kanados atsiliepė lietuviai dailininkai. Daugiausia jų įsijungė iš New Yorko. Kiti davė net po du paveikslus. Štai jų pavardės:

D. Aneliūnaitė, M. Balkuvienė (skulptūrą), J. Bagdonas, P. Baltuonis (medžio drožinį), kun. P. Brazauskas, A. Galdikas, V. Ignas, R. Ingelevičienė, Č. Janušas, V. K. Jonynas, J. Juodis, J. Paukštienė, J. Pautienius, J. Rūtenis, M. Stankūnienė, J. Subačius, E. Urbaitytė, R. Viesulas, V. Vizgirda, W. Witkus, K. Žoromskis.

Dalis lietuvių dailininkų paveikslų, suaukotų Jungtinio Finansų Komiteto loterijai

ELIZABETH, N. J.

Tautos šventės minėjimas

Nors veiklesniais darbuotojais ir nelabai gausi Elizabetho lietuvių grupė, tačiau jau eilę metų sudaro tautiečiam progą pasidžiaugti lietuvišku žodžiu ir daina. Rugsėjo dvidešimt pirmoji buvo skirta Tautos Šventei paminėti. Šią tradiciją jau keletą metų tęsia Elizabetho Tautinės Sąjungos skyrius.

Vakarą atidaręs skyriaus pirmininkas Petras Lanys minėjimui vadovauti pakvietė lietuviško žodžio interpretatorę Ireną Veblaitienę. Ši padarė prasmingą įvadą, pažymėdama, kad šiuo minėjimu lyg ir užbaigiame istorinius Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-sius metus. Jie buvo gausūs nepamirštamais įvykiais, kaip Vasario 16-sios minėjimai, tautinių šokių šventė Chicagoje, įspūdingi koncertai P.L.B. seimo metu New Yorke. Per šiuos metus parodyta daug tautinio entuziazmo ir ryžto mūsų tautinei garbei ugdyti.

Po įvado į sceną buvo iškviestas prof. dr. Bronius Nemickas. Savo žodyje dr. Nemickas plačiau gvildeno mūsų trijų didžiųjų sambūrių — Vliko, Alto ir B-menės — reikšmę Amerikos lietuvių gyvenime. Kalbėjo gyvai, kondensuotai, be lapo ar užrašų ir neilgai. Žmonės jo žodžius išklausė atidžiai.

Vakaro dainų programą atliko viešnios iš Philadelphijos: dvi Onutės — Pliuškonienė ir Šalčiūnienė. Jos abi Juzės Augaitytės dainavimo studijos mokinės. Elizabethe girdimos jau antrą kartą.

Ona Šalčiūnienė, lyrinis sopranas, padainavo šias dainas: Juozo Karoso "Ganiau palšus jautelius", Stasio Gailevičiaus "Lopšinė" ir Aleksandro Kačanausko "Vai gražu". Toliau girdėjome Friedrich Flotow "Paskutinę rožę" iš operos Martha ir Leo Delibes ariją iš operos Lakme. Ona Pliuškonienė, mezzo-sopranas, atliko Broniaus Budriūno harmonizuotą "Kas bernelio sumislyta", Antano Vanagaičio "Toli, toli" ir Juozo Gruodžio "Aguonėlės". Be to, girdėjome Giovanni Pergolesi ariją "Jei tu myli" ir Camille Saint Saens Dalilos ariją iš operos Samsonas ir Dalilė.

Abi dainininkės atliko ir keletą duetų: Stasio Šimkaus "Ant marių krantelio", K. Židžiūno "Šlama šilko vėjas" ir Stasio Gailevičiaus "Laukiu vis". Abiejų dainininkių laikysena scenoje buvo rami, o žodžių tartis gryna ir be priekaištų. Abi klausytojam paliko gana malonų įspūdį. Dainininkėm simpatingai akomponavo solistas Liudas Stukas.

Prieš antrąją dalį Irena Veblaitienė padeklamavo Antano Baranausko ilgesnę "Anykščių šilelio" ištrauką. Klausydamas šio kūrinio, žmogus pajunti, kiek daug jausmo, pasiruošimo ir fizinės ištvermės iš deklamuotojo pareikalauja jo perdavimas klausytojui.

Abiem solistėm buvo įteikta po puokštę rožių. Trumpą sveikinimą baltimoriečių skyriaus vardu perdavė svečias J. Bačianskas, jau nebe pirmą kartą atvežęs į Elizabethą tautiečių būrį. Pasibaigus programai, Petras Lanys padėkojo menininkam ir svečiam už atsilankymą. Vėliau buvo linksminamasi prie vaišių stalo ir F. Soroko šokių muzikos.

(j.p.v.)

Amerikos Lietuvių Bendruomenės
ELIZABETH'O APYLINKĖ
1968 m. spalio 26 d. šeštadienį
8 val. vak.
rengia
KAUKIŲ BALIŲ

Meninę programą išpildys sol. Violeta Bendžiūtė akompanuojant komp. Juozui Stankūnui.

LIETUVIŲ LAISVĖS SALĖJE
269 SECOND STREET
ELIZABETH, N. J.

Įdomiausios kaukės bus premijuojamos.
LAUKIAME DAUG SVEČIŲ!
ŠOKIAMS GROJA PUIKUS ORKESTRAS
VEIKS UŽKANDŽIŲ BUFETAS IR BARAS
Įėjimo auka $2.50
Studentams $1.50

Apylinkės Valdyba

BOSTONO ŽINIOS

Lietuvių Bendruomenės Kultūros klubo susirinkime, kuris įvyks spalio 26 d. 7:30 val. vak. Tarptautinio Instituto patalpose, 287 Commonwealth Ave. Bostone, prelegentu yra pakviestas poetas dr. Henrikas Nagys. Jis kalbės apie "žeminkus" ir "nužemintuosius".

Misijos Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone prasidės spalio 27 lietuvių kalba. Jas ves jėzuitas tėv. J. Venckus.

Česlovas Daukantas, gyv. Cambridge, Mass., staiga mirė spalio 15 rytą. Palaidotas su mišiomis iš Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapijos bažnyčios, Cambridge, spalio 18. Nuliūdime paliko žmoną Aleksandrą, dukteris Mariją I. ir Dainą E. ir sūnus Jurgį V. ir Richardą S. Česlovas Daukantas Lietuvoje tarnavo vidaus reikalų ministerijoj. 1940 rusų komunistam okupavus Lietuvą, Daukantas pasitraukė į vakarus. Kai bolševikai buvo išvyti, jis vėl grįžo į Kauną. Bet tai buvo neilgam. 1944 komunistam vėl veržiantis į Lietuvą, Daukantas su šeima vėl pasitraukė į vakarus, o vėliau emigravo į Ameriką.

Baltų koncertas, kuriame programą atliks estė sopranas Ive Patrason, prie piano Tonu Kalam, įvyks spalio 25, penktadienį, 8:30 val. vak. Jordan Hall. Ive Patrason yra viena iš žymiųjų estų soliscių. Mokslus yra baigusi Kanadoje. Yra dalyvavusi daugelyje koncertų salėse ir televizijoje, o taip pat atlikusi pirmaeiles partijas įvairiose operose. Verta pasiklausyti.

Prenumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

IŠRINKIME GINTARĄ KAROSĄ

Gintaras Karosas yra kandidatas į Massachusetts seimelį (State Representative) iš šešto distrikto, apimančio So. Bostoną ir dalį Dorchesterio. Rinkiminėje kampanijoje jis naudoja savitą metodą, iki šiol kitų nenaudotą. Savo kalbose jis drąsiai pareiškia, kad esąs lietuvis, atvykęs iš krašto, kuris pirmas atiteko komunistų terorui; kad į šį kraštą atvykęs verčiamas ir be jokių lėšų. Savo tėvų ir savo paties pastangomis čia įsikūręs, dabar išdrįso kandidatuoti į politinę vietą tokioje apylinkėje, kur per 60 metų nekandidatavo nė vienas respublikonas. Jis siekia tos vietos todėl, kad jo distrikte gyveną lietuviai gautų daugiau reikšmės ir vertės.

Kai jo draugai pradėjo jam siūlyti pakeisti Gintaro vardą į John ar Mike, jis nesutiko. Kodėl lietuvis turėtų savo vardo bijoti?

Savo kalbomis jis sudomina amerikiečius ir sukelia pagarbą sau. Būdamas jauniausias kandidatas į Massachusetts seimelį, Gintaras daugiausia ir žada. Respublikonų partijos nariai jį labai vertina. Buvęs aspirantas į prezidentinius kandidatus gubernatorius Nelson Rockefeller atkreipė dėmesį į Gintarą, su juo nusifotografavo ir jam linkėjo geriausios sėkmės.

Gintaro rinkiminei kampanijai reikia paramos. Kiekviena, kad ir mažiausia, auka yra laukiama ir už ją iš anksto dėkojama. Būtų gražu, kad lietuviai jaustų pareigą tam jaunam kandidatui padėti.

Aukas prašome siųsti: 409 W. Broadway, Rm. 5, Ellis Bldg., South Boston, Mass. 02127.

Visi atsiųsti pinigai bus įskaityti į taksus, ir iš jų taksų nereikės mokėti. Iš anksto visiem aukojantiem Gintaras dėkoja ir stengiasi nešti lietuvio vardą į politinę veiklą.

Stasė Leimonienė, Lietuvoje buvusi dantų gydytoja, ir inž. dr. Jurgis Gimbutas susituokė spalio 11 Bostone.

Darbininko koncerto metu salėje rasti moteriški akiniai. Pametęs gali kreiptis į Darbininko administraciją, tel. GL 2-2923.

Laikrodininkas specialistas, lietuvis, išmokęs šio amato Šveicarijoje, taiso įvairių rūšių ir firmų laikrodžius. Darbas atliekamas naujausiais metodais ir pačiom naujausiom priemonėm. Sureguliavimas veltui. Pasiteiraukit prieš pirkdami naujus ir apsisaugokit nuo nesąžiningų pardavėjų. Adresas: Jono Pašukonio knygynas, 94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. (Woodhaven Blvd. stotis). Darbo val. nuo 9 ryto iki 6 v.v. Tel. HI 1-7747.

Darbininko koncerte, kuris buvo spalio 19 St. Matthias salėje Ridgewoode, programą atliko Toronto prisikėlimo parapijos studentų choras, diriguojamas kun. B. Jurkšo. Po programos buvo šokiai. Žmonių atsilankė apie 500. Plačiau kitam numeryje.

Nepamirškite spalio 26, šeštadienį, eidami gulti savo laikrodžius atsukti vieną valandą atgal. Tą naktį baigiasi vasaros šviesos taupymo sezonas.

Siunčiant Kalėdų ir kitokius sveikinimus, nors ir neužlipintame voke, vis tiek reikia prilipinti pašto ženklų už 6 centus. Prilipinus tik 5 centus, paštas išrinks po 1 centą iš tuos sveikinimus gavusių asmenų.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Daugeliui pageidaujant skelbiame Darbininke lietuviškų mišių laiką sekmadieniais New Yorke ir jo apylinkėse.

Angelų Karalienės bažnyčioje — 8 ir 11 val.

Apreiškimo bažnyčioje — 8 ir 11 val.

Šv. Jurgio bažnyčioje — 9 ir 11 val.

Atsimainymo (Maspethe) —11 val. (ir 8 val. pirmą bei paskutinį mėnesio sekmadienį).

Aušros Vartų bažnyčioje (N. Y.) — 11 val.

Elizabeth, N. J. — 11 val.

Newark, N.J. — 10:30 val.

Paterson, N.J. — 7:30 ir 10:30 val.